

**STŘEDNĚDOBÁ
KONCEPCE
MUZEA ROMSKÉ
KULTURY**

2014-2018

Muzeum romské kultury (MRK).....	5
1. Stručná charakteristika současného stavu organizace.....	7
1.1 Sbírkotvorná činnost.....	7
1.1.1 Evidence sbírkových předmětů.....	7
1.1.2 Zacházení se sbírkovými předměty	8
1.1.3 Výzkumná a vědecká činnost.....	10
1.2 Výstavní činnost.....	11
1.2.1 Stálá expozice.....	11
1.2.2 Přechodné výstavy	11
1.2.3 Putovní výstavy	12
1.3 Činnost knihovny.....	12
1.4 Marketing, fundraising, sponzoring.....	13
1.4.1 Marketing	13
1.4.2 Fundraising	15
1.4.3 Sponzoring	15
1.4.4 Akce pro veřejnost.....	16
1.5 Vzdělávací a lektorská činnost	17
1.5.1 Stálé vzdělávací programy.....	17
1.5.2 Vzdělávací programy k přechodným výstavám.....	17
1.5.3 Vzdělávací programy pro veřejnost.....	17
1.5.4 Kurzy romštiny	18
1.6 Sociálně-edukační činnost	18
1.6.1 Individuální doučování	18
1.6.2 Dětský muzejní volnočasový klub.....	18
1.7 Další činnost.....	19
1.7.1 Vydavatelská činnost.....	19
1.7.2 Péče o pietní místa.....	19
1.7.3 Spolupráce s tuzemskými organizacemi – výběr.....	20
1.7.4 Spolupráce se zahraničními organizacemi.....	21
1.8 Ekonomicko-hospodářská činnost.....	22
2. Stanovení cílů organizace pro roky 2014-2018	24
2.1 Sbírkotvorná činnost.....	24
2.1.1 Evidence sbírkových předmětů.....	25
2.1.2 Zacházení se sbírkovými předměty	25
2.1.3 Výzkumná a vědecká činnost.....	26
2.2 Výstavní činnost.....	27
2.2.1 Stálá expozice.....	27
2.2.2 Přechodné výstavy	28
2.2.3 Putovní výstavy	28
2.3 Činnost knihovny.....	28
2.4 Marketing, sponzoring, fundraising.....	28
2.4.1 Marketing	28
2.4.2 Fundraising	30
2.4.3 Sponzoring	30
2.4.4 Akce pro veřejnost.....	30
2.5 Vzdělávací a lektorská činnost	30
2.5.4 Kurzy romštiny	31
2.6 Sociálně-edukační činnost	31
2.6.1 Individuální doučování	31
2.6.2 Dětský muzejní volnočasový klub.....	32

2.7 Další činnost.....	32
2.7.1 Vydavatelská činnost.....	32
2.7.2 Péče o pietní místa.....	33
2.7.3 Spolupráce s tuzemskými organizacemi	33
2.7.4 Spolupráce se zahraničními organizacemi.....	33
2.8 Ekonomicko-hospodářská činnost.....	34
3. Termíny a metody dosažení cílů organizace pro roky 2014-2018.....	35
3.1 Sbírkotvorná činnost.....	35
3.1.1 Evidence sbírkových předmětů.....	35
3.1.2 Zacházení se sbírkovými předměty	35
3.1.3 Výzkumná a vědecká činnost.....	36
3.2 Výstavní činnost.....	37
3.2.1 Stálá expozice.....	37
3.2.2 Přechodné výstavy	37
3.2.3 Putovní výstavy	38
3.3 Činnost knihovny.....	38
3.4 Marketing, fundraising, sponzoring.....	38
3.4.1 Marketing	38
3.4.2 Fundraising	39
3.4.3 Sponzoring	39
3.4.4 Akce pro veřejnost.....	39
3.5 Vzdělávací a lektorská činnost	39
3.6 Sociálně-edukační činnost	40
3.6.1 Individuální doučování	40
3.6.2 Dětský muzejní volnočasový klub	41
3.7 Další činnost.....	41
3.7.1 Vydavatelská činnost.....	41
3.7.2 Péče o pietní místa.....	42
3.7.3 Spolupráce s tuzemskými organizacemi	42
3.7.4 Spolupráce se zahraničními organizacemi.....	42
3.8 Ekonomicko-hospodářská činnost.....	42

Motto muzea

Jsme prostorem pro setkávání kultur.

Uchováváme doklady romské historie jako součást evropského dědictví.

Vychováváme mladou generaci k toleranci a interkulturnímu myšlení.

Přispíváme k boji proti xenofobii a rasismu.

Otevíráme cestu ke kořenům romské identity.

To vše děláme pro vzájemné porozumění.

Pro dialog kultur.

Pro nás.

Muzeum romské kultury (MRK)

Muzeum romské kultury vzniklo jako občanské sdružení v roce 1991 z iniciativy brněnské romské inteligence. Vědomě navázalo na první romskou organizaci v ČR, jejíž ústředí pracovalo právě v Brně – Svaz Cikánů-Romů (1969–1973) a jehož cílem bylo vybudovat právě muzeum kultury Romů. Započatou práci na budování sbírkových fondů přerušil a na dlouho dobu zcela umrtvil zásah státu, který svaz jako plod obrodného procesu v rámci normalizace zlikvidoval.

V roce 1998 se Muzeum romské kultury v Brně stává obecně prospěšnou společností (OPS). Tato organizace vytvořila pevné a kvalitní základy dnešní rozsáhlé činnosti muzea. Na jejím základě vznikla dne 1. 1. 2005 nová státní příspěvková organizace – Muzeum romské kultury, která převzala všechny výsledky práce předchozích právnických subjektů a plně na ně navázala.

MRK převzalo darovací smlouvou ze dne 17. 3. 2006 veškerý majetek Muzea romské kultury v Brně o. p. s. Explicitně v této smlouvě nebyla nedopatřením zmíněna část stálé expozice, jejímž budovatelem a majitelem byla do té doby OPS. K výslovnému darování této části expozice státní organizaci došlo Darovací smlouvou ze dne 17. 12. 2007. Část expozice je také ve vlastnictví Statutárního města Brna a jeho předání je závislé na převodu budovy z vlastnictví statutárního města Brna na Ministerstvo kultury ČR.

MRK je státní příspěvková organizace v souladu s příslušnými právními předpisy a v jejich dalších zněních, zřizovatelem je MK ČR. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese majetkovou odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. MRK může nabývat práv a zavazovat se, pokud to není v rozporu s platnými předpisy ČR. Práva a povinnosti MRK v obecných otázkách odborné činnosti jsou upraveny zákonem 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

MRK plní funkci ve smyslu ustanovení zákona č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zřizuje se za účelem získávat, shromažďovat, trvale uchovávat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti sbírky muzejní povahy. Základní směry a činnost MRK jsou stanoveny ve zřizovací listině čj. 18295/2004, ve znění rozhodnutí ministryně kultury č. 45/2012 ze dne 20. 12. 2012. Mezi další nedílnou součástí práce MRK patří vzdělávací a lektorská činnost a sociálně-edukační činnost.

Organizace hospodaří s majetkem České republiky včetně práv, oprávnění a závazků, které nabude a může nabývat svým jménem, podle ustanovení a za podmínek stanovených zákony. Státním majetkem jsou věci a majetková práva, včetně práv k výsledkům výzkumné, vývojové, projektové a jiné obdobné činnosti, které jsou ve státním vlastnictví.

MRK jako státní příspěvková organizace má k jednotlivým věcem, pohledávkám a jiným majetkovým právům státu právo hospodaření. Tato práva a povinnosti jsou upravena v zákoně č. 219/2000 Sb. o majetku státu a vystupování České republiky v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů a 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

MRK se vnitřně člení na čtyři samostatná střediska:

- 001 Středisko ředitele
- 002 Oddělení vztahů s veřejností
- 003 Sbírkové oddělení
- 004 Ekonomické oddělení

Hlavním cílem MRK je co nejglobálnější dokumentace, uchování a prezentace dějin a kultury Romů jako světového etnika (viz motto). Prostřednictvím originálních dokladů uložených ve sbírkových fondech muzeum usiluje oslovit širokou veřejnost, stejnou měrou **veřejnost romskou i neromskou**. Z věkových kategorií se muzeum zaměřuje především na **mladou generaci**, i když neopomíjí ani ostatní skupiny.

Hlavní cíl muzea zaměřený na neromskou veřejnost:

vychovávat zejména mladou generaci k toleranci a interkulturnímu myšlení. Přispívat k boji proti xenofobii a rasismu.

Hlavní cíl muzea zaměřený na romskou veřejnost:

Otevírat cestu ke kořenům romské identity a k vědomí sounáležitosti k české občanské společnosti.

Společnosti přátel a podporovatelů MRK:

V současné době pracuje jako jediná podpůrná společnost muzea Společnost odborníků a přátel MRK, která vznikla v roce 1991 jako občanské sdružení.

1. Stručná charakteristika současného stavu organizace

1.1 Sbírkotvorná činnost

1.1.1 Evidence sbírkových předmětů

Sbírka Muzea romské kultury je evidována od roku 2000 v Centrální evidenci sbírek (dále CES) Ministerstva kultury (dále MK) jako: Sbírka Muzea romské kultury, státní příspěvkové organizace. Podsbírky: Jiná – romská tematika, audiodokumentace, videodokumentace a fotodokumentace.

V současné době má muzeum cca 30 000 ks sbírkových předmětů. Jsou evidovány ve 13 **sbírkových fondech**:

- tradičních romských řemesel, profesí a zaměstnání
- výtvarného umění
- textilu
- šperku a cenin
- plakátů a pozvánek
- písemného materiálu
- dokumentace vybavení romského interiéru
- dokumentace typů romských obydlí
- ohlasů kultury Romů v kultuře majoritní
- audiodokumentace
- fotodokumentace
- videodokumentace
- sebedokumentace

Kromě sbírkových fondů spravují pracovníci Sbírkového oddělení také **nesbírkové kolekce** související s jednotlivými přidělenými fondy sbírkovými. Přírůstky do nesbírkových kolekcí tvoří zejména audio/video/foto záznamy digitální povahy, které ze zákona nemohou být zařazeny do sbírky, ale vyvstává nutnost je evidovat, dále jde o pomocnou dokumentaci k jednotlivým sbírkovým fondům a kopie materiálů s romskou tematikou, které jsou uloženy v jiných institucích.

- nesbírková kolekce textilu
- nesbírková kolekce šperku a cenin
- nesbírková kolekce písemného materiálu
- nesbírková kolekce fotodokumentace
- nesbírková kolekce výtvarného umění
- nesbírková kolekce audiodokumentace
- nesbírková kolekce videodokumentace
- nesbírková kolekce tradičních řemesel, profesí a zaměstnání

Evidence v I. stupni

V I. stupni jsou evidovány všechny sbírkové předměty. Od roku 2007 jsou pro I. stupeň evidence používány tištěné přírůstkové knihy z elektronické evidence. Většina kurátorů fondů využívá k evidenci v I. stupni program DEMUS evidence (verze 2010). Kurátoři fondu audiodokumentace, fotodokumentace a videodokumentace využívají speciálně upravené tabulky programu Microsoft Excel.

Evidence v II. stupni

Pro evidenci II. Stupně využívají všichni kurátoři program DEMUS katalog (verze 2010), jehož výstupem jsou tištěné katalogové karty.

Problémová oblast

Snižování příspěvku na provoz muzea mělo v minulosti za následek snížení počtu kurátorů sbírkových fondů. Více sbírkových fondů bylo koncentrováno pod jedním kurátorem a z toho důvodu je časově náročnější doplnění evidence ve II. stupni a tisk evidenčních karet.

Časová náročnost při zapisování do CES, jehož softwarový procesor je zastaralý.

1.1.2 Zacházení se sbírkovými předměty

Uložení sbírkových předmětů

Za řádné uložení sbírky MRK zodpovídají jednotliví správci depozitářů MRK a příslušní kurátoři uložených fondů.

V rámci jediné budovy, v níž se muzeum nachází, je k depozitárním účelům vymezeno 6 místností o celkové ploše 165 m²:

- smíšený depozitář – slouží k uložení rozměrných a těžkých sbírek (B1, B2)
- specializovaný depozitář fondu textilu a textilních sbírek (B3)
- smíšený depozitář ostatních fondů (B5)
- specializovaný depozitář fondu audio- a videodokumentace (B6)
- specializovaný depozitář fondu fotodokumentace (B7)
- specializovaný depozitář fondu výtvarného umění – malba (C6)

Vybavení depozitářů zajišťující udržování klimatických podmínek:

- jedna místnost vybavena pevnou klimatizací a přenosným zvlhčovačem (B5)
- jedna místnost vybavena mobilní klimatizací a přenosným zvlhčovačem (B3)
- jedna místnost vybavena pevnou klimatizací (C6)
- jedna místnost vybavena mobilní klimatizací (B7)
- dvě místnosti vybaveny dvěma přenosnými vysoušeči (B1,2)
- jednu místnost není nutné vybavovat (B6)
- všechny místnosti s výjimkou depozitáře B6 jsou vybaveny přenosnými měřicími přístroji, které zaznamenávají teplotu a vlhkost vzduchu, data z nich jsou elektronicky zpracovatelná

Ošetření sbírkových předmětů

Za průběžné ošetřování sbírkových předmětů odpovídá Sbírkové oddělení.

- fond tradičních řemesel, profesí a zaměstnání: konzervováno cca 40% potřebných sbírkových předmětů
- fond výtvarného umění: restaurováno cca 5% sbírkových předmětů, digitalizováno cca 30% potřebných sbírkových předmětů
- fond textilu: konzervováno cca 50% potřebných sbírkových předmětů

- fond plakátů a pozvánek:
- fond písemného materiálu: restaurováno cca 1% sbírkových předmětů, digitalizováno cca 8% potřebných sbírkových předmětů
- fond ohlasů kultury romské v kultuře majoritní: digitalizováno cca 55 % potřebných sbírkových předmětů
- fond audiodokumentace: digitalizováno cca 5% potřebných sbírkových předmětů
- fond fotodokumentace: digitalizováno cca 20% potřebných sbírkových předmětů
- fond videodokumentace: digitalizováno cca 5% potřebných sbírkových předmětů
- fond sebedokumentace: digitalizováno cca 13% potřebných sbírkových předmětů

Konzervace a restaurování sbírkových předmětů probíhá dle aktuálních potřeb sbírky, vlastními silami i za pomoci externistů z řad praktikantů vysokých škol, vzdělávacích institucí či komerčních firem.

Zpřístupnění sbírkových předmětů

Pracovníci Sbírkového oddělení se pravidelně věnují cca 70 **badatelům** ročně (cca 160 badatelských návštěv), pro které připravují ke studiu sbírkové předměty, vypracovávají na jejich žádost odborné posudky, poskytují konzultace apod. Každý sbírkový fond má vymezený prostor, v němž je možné jej studovat.

Výpůjčky a zápůjčky sbírkových předmětů

Za řádný průběh výpůjček a zápůjček odpovídá Sbírkové oddělení. Výpůjčky a zápůjčky předmětů jiným institucím i jednotlivcům probíhají v souladu s platnými vnitřními směrnici MRK, aktuálními zákony, vyhláškami a metodickými pokyny MK.

Inventura sbírky

Za provádění inventury sbírky odpovídá Sbírkové oddělení. MRK splnilo desetiletý interval inventarizace celé sbírky, který probíhal v letech 2002- 2012. V současné době je zahájen další desetiletý běh celkové inventarizace.

Problémová oblast

Depozitární prostory muzea jsou v současné době z 98% zaplněny.

Sklepní prostory budovy, v níž MRK sídlí, jsou dlouhodobě využitelné pouze pro omezený typ sbírkových předmětů, pro univerzálnější využití nutno asanovat – odvlhčení, zaizolování (B1, B2).

Muzeum nevládní konzervátorské a restaurátorské středisko, nemá v pracovním poměru konzervátora, restaurátora. Všechny tyto práce je nutno zadávat jednotlivcům, kteří ve většině případů pracují na dohodu o provedení práce. Omezené mzdové prostředky neumožňují financovat potřebné restaurování či konzervaci.

Nedostatek financí na koncepční ošetření a ochranu sbírky. Nízký rozpočet pro Sbírkové oddělení dovoluje konzervaci či restaurování jen několika málo sbírkových předmětů na zakázku ročně, v případě, že se jedná o sbírky fondu výtvarného umění, je počet možných restaurovaných sbírkových předmětů takřka nulový.

Muzeum v současnosti nevládní jakoukoliv techniku umožňující kvalitní bezztrátovou digitalizaci VHS kazet z fondu videodokumentace. V současnosti využívaná metoda přináší kvalitativní ztrátu cca 50%.

Snižování příspěvku na provoz má za následek, že na nákup sbírkových předmětů je vyčleněno pouze 0,6% celkového rozpočtu. V praxi to znamená, že je zcela vyloučen nákup hodnotnějších sbírkových předmětů, např. výtvarného umění.

1.1.3 Výzkumná a vědecká činnost

Výzkumnou a vědeckou činnost muzea zajišťují odborní pracovníci muzea.

Současné nejvýznamnější sběrné oblasti jsou Česká republika a Slovensko.

Každoročně probíhá alespoň jedna zahraniční cesta v kalendářním roce (obvykle pětidenní cesta na Slovensko).

Dlouhodobě jsou domácí i zahraniční výzkumy zaměřeny především na témata:

- kultura mizející skupiny českých a moravských Romů, německých Sintů, předválečná situace a příbuzenské vztahy romských komunit u nás
- holocaust Romů bývalého Československa, poválečné přesídlování slovenských Romů na území Čech a Moravy, tradiční řemesla profese a zaměstnání a jejich současné modifikace, výtvarné umění Romů, hudební a taneční projev Romů, literární tvorba Romů, duchovní kultura a jazyk
- součástí výzkumu je sbírkotvorná činnost
- součástí výzkumů je terénní dokumentační činnost (audiozáznamy, videozáznamy, fotografie), při které je využívána vysoce kvalitní digitální záznamová technika

Problémová oblast

Nedostatečný rozpočet Sbírkového oddělení neumožňuje více jak jednu vícedenní zahraniční cestu.

Muzeum romské kultury nevlastní žádný dopravní prostředek. Pořízení takového automobilu, který by vyhovoval potřebám výzkumného týmu při vícedenních výpravách, je ovšem z hlediska ekonomického nerentabilní. Z toho důvodu budou i v budoucnu na dopravu na vícedenních výzkumných cestách využíváni externí dodavatelé.

Nejbližší sběrná oblast – Česká republika – je z hlediska dokumentace tradiční romské kultury nedostatečná (vzhledem ke genocidě původních českých a moravských Romů v době 2. světové války u nás tradiční romská kultura prakticky neexistuje, Romové přicházející po válce ze Slovenska zejména do těžkého průmyslu a zemědělství při této změně zanechali tradiční zdroje obživy).

Sběrné oblasti s dosud relativně přežívajícími rezidui tradiční romskou kulturou, jako je Bulharsko, Rumunsko, Rusko, Moldávie, ale i západní Evropa, kde lze dokumentovat kočovný způsob života Romů, jsou z důvodu nedostačujících finančních prostředků pro MRK zatím spíše nedostupné. Z toho vyplývá nedostatečná možnost systematické dokumentace zahraničních romských subetnických skupin.

Muzeum nemá vlastní dopravní prostředek, na každou dlouhodobější cestu je nutno najímat autodopravce, což je finančně náročné.

Poměrně nízký počet pracovníků Sbírkového oddělení způsobuje, že žádný z odborných pracovníků se nemůže věnovat pouze vědecké a výzkumné činnosti.

1.2 Výstavní činnost

Výstavní činnost po stránce obsahové zajišťují odborní pracovníci. Výtvarná stránka výstav a její technické provedení je řešena buď svépomocí odborných pracovníků nebo prostřednictvím externích dodavatelů.

1.2.1 Stálá expozice

Stálá expozice muzea zahrnuje 6 zpřístupněných sálů o celkové ploše 351 m². Každý ze sálů je dle časové osy věnovaný určitému období dějin romského národa a vývoji uvnitř romských komunit:

- 1 sál: Khatar sam? – Pravlast (Indie a cesta do Evropy)
2. sál: Bare dromeha – Na cestě (středověká a raně novověká Evropa do 18. stol.)
3. sál: Kaj amaro than? – Hledání domova (střední Evropa, 2. pol. 18. stol. – 1938)
4. sál: Romengro murdaripen – Holocaust (1938-1945)
5. sál: Romipen pal o mariben – Romství po válce (1945-1992)
6. sál: Gendalos – Mediální obraz Romů po roce 1989

V roce 2012 byly pořízeny přístroje audioguidy, jejich náplň v českém, anglickém a německém jazyce byla vytvořena na konci roku 2013 a uvedena do provozu v roce následujícím.

Problémová oblast

Nejstarší část stálé expozice vybudovaná v letech 2005-2006 (4. – 6. sál) vyžaduje modernizaci tak, aby byly obě části expozice (tzn. starší z let 2005-2006 a novější z roku 2011) vizuálně sjednoceny.

1.2.2 Přejídné výstavy

Přejídné výstavy rozvíjejí do hloubky jednotlivá témata načrtnutá ve stálé expozici, nebo se věnují aktuálním otázkám a souvislostem. Přejídné výstavy prezentují především vlastní sbírky, ale také sbírky a exponáty zapůjčené z jiných muzeí a institucí, či od soukromých osob. V uplynulém období (2008 – 2013) proběhlo v muzeu celkem 47 přejídných výstav, další byly zapůjčeny jiným subjektům.

Pro přejídné výstavy jsou vyhrazeny:

- Variabilní výstavní prostory – dvě místnosti v 2. patře budovy o celkové rozloze 107 m²
- Přednáškový a výstavní sál – v přízemí o rozloze 89 m² poskytuje možnost prezentovat zapůjčené výstavy, a to např. fotografie, výtvarná díla apod. tak, aby vystavované předměty nezamezily provozu největšího veřejného prostoru budovy muzea, kde probíhají přednášky, konference, semináře, koncerty i vernisáže výstav muzea.
- Prostory recepce a kavárny – v přízemí o rozloze 140 m² využívají se k déletrvající prezentaci uměleckých děl ze sbírky muzea. Příležitostně k dočasným výstavám.

1.2.3 Putovní výstavy

Výpůjčky jednotlivých sbírkových předmětů i celých dopředu připravených výstav (v kompletu sbírkové předměty, obrazová i textová část) zabezpečuje Sbírkové oddělení. Jedná se zejména o výstavy fotografické, ale i o kompletní průřez jednotlivými sbírkovými fondy (tradičních řemesel, profesí a zaměstnání, textilu, šperku a cenin, plakátů a pozvánek, výtvarného umění). Výjimečná svým historickým tématem je výstava Genocida Romů v době 2. světové války. Zájem mají zejména jiné kulturní a paměťové instituce, ale i školy či nevládní neziskové organizace.

U každé výstavy stanovuje Sbírkové oddělení podmínky, za kterých může být výstava půjčena a prezentována.

V roce 2013 nabízelo MRK tyto putovní výstavy:

- Propagační panely o činnosti MRK: 8 panelů systému roll-up informuje v češtině i angličtině o vzniku muzea, sbírkách, knihovně, akcích a výzkumné činnosti, texty doprovázeny barevnými fotografiemi
- Krásné časy...?: 35 fotografií ze sbírek MRK, v černých rámech a zasklené, zahrnuje výjevy ze života Romů od poloviny 19. stol. do počátku 2. svět. války
- S'oda pre tute?!/Co to máš na sobě?!: ukázky oděvů a šperků, oděvních součástí a doplňků Romů různých skupin a z různých částí světa, textilní ruční práce a doprovodné texty a fotografie se základními informacemi o způsobu odívání u evropských Romů
- Svět očima Romů/E luma romane jakhenca: prezentace výtvarných děl romských amatérských autorů – insitních, řidčeji i profesionálních autorů
- Cigán sa ně prevelice lúbí...: plakáty a další propagační materiál s romskou tematikou od poč. 20. století do současnosti
- Život jako vyšitý: vyšívané obrazy romské neprofesionální umělkyně Markéty Šestákové
- Roma Rising/Romské obrození: výstava fotoportrétů více než 100 českých občanů – Romů amerického fotografa Chada Evanse Wyatta, jimž se podařilo prosadit se v majoritní společnosti, přestože čelili velmi silně zakořeněným předsudkům.
- Genocida Romů v době druhé světové války: v české a anglické verzi představuje téma neznámého holocaustu Romů v Evropě. Speciální pozornost je zaměřena na Protektorát Čechy a Morava. Jde o cestovní verzi jednoho ze sálů naší stálé expozice.

1.3 Činnost knihovny

Knihovna MRK představuje jedinečnou kolekci původní romské i romistické literatury, která vyšla v češtině, romštině, angličtině, němčině i v dalších jazycích. V současné době má knihovna ve fondu téměř 7500 knihovních jednotek, včetně periodik. Systematicky budovaná knihovna MRK má při naplňování poslání muzea podstatnou úlohu. Spolupracuje s dalšími knihovnami (zejména muzejními a univerzitními) a odbornými pracovišti (zejména Seminářem romistiky FFUK Praha). Knihovnice je členkou komise knihovníků muzeí a galerií AMG Jihomoravského kraje. Vedle celkové kompletace fondu

odborné literatury a průběžné akviziční činnosti je záměrem knihovny maximálně komunikovat s odbornou i laickou veřejností.

Při knihovně funguje moderně vybavená studovna s počítači a přístupem na internet zdarma. Knihovna je pro veřejnost otevřena bezplatně, běžně 20 hodin v týdnu, dále po dohodě s knihovnicí. Služby knihovny jsou využívány zejména studenty a badateli, nejen z Brna a celé ČR, ale též ze zahraničí. Knihy jsou v knihovně půjčovány pouze prezenčně do místní studovny. Ročně navštíví knihovnu cca 70 zájemců v cca 100 badatelských návštěvách.

V roce 2008 proběhla podstatná modernizace katalogu knihovny a výpůjčního systému. Proces automatizace je spjat s úplnou rekatalogizací celého knižního fondu. Součástí procesu automatizace je i spolupráce knihovny MRK se Souborným katalogem ČR. V současné době je kompletní on-line katalog fondu knihovny MRK zpřístupněn na webových stránkách muzea veřejnosti.

V letech 2007-2012 získalo MRK písemnou pozůstalost Mileny Hübschmannové. Jedná se především o knihy, periodika, výstřižky z tisku a dále literárně-vědecké rukopisné poznámky a zejména záznamy rozhovorů s pamětníky a nositeli tradic, sběry záznamů lidové slovesnosti apod.

Součástí knihovny je také kolekce novinových článků s romskou a příbuznou tematikou. Od roku 2009 je v knihovně a studovně instalován software Media Monitoring Software, pomocí něhož je možné detailní a rychlé vyhledávání mezi články, které máme k dispozici elektronicky (tj. celý rok 2008, a dále – až do současnosti). Media Monitoring Software mohou při práci ve studovně knihovny MRK používat také badatelé.

V letech 2008-2013 proběhla obměna 3 osobních počítačů. Dále byl zakoupen A3 scanner pro digitalizaci vázaných knih (Plustek OpticBook A300).

1.4 Marketing, fundraising, sponzoring

V současné době je marketing, fundraising a sponzoring MRK zaštiťován vedoucí Oddělení vztahů s veřejností. Propagace, vyhledávání a vypracovávání projektových žádostí a hledání nových sponzorů je však záležitostí všech pracovníků muzea. Mezi pracovní náplň vedoucí Oddělení vztahů s veřejností spadá rovněž kompletní návštěvnický servis muzea, vedení lektorského úseku a péče o doprovodný program muzea, který je zajišťován ve spolupráci s dalšími odbornými pracovníky muzea.

Problémová oblast

Různorodost vyjmenovaných aktivit a jejich časová náročnost neumožňuje vedoucí Oddělení vztahů s veřejností pravidelně a efektivně využívat všechny marketingové nástroje. Grafické a tiskové práce spojené s marketingem jsou řešeny částečně svépomocí, z větší části prostřednictvím externích dodavatelů.

1.4.1 Marketing

Návštěvnost

V roce 2011 dokončilo MRK stálou expozici Příběh Romů. Od této doby má tedy muzeum reprezentativní výstavní projekt, který od svého dokončení zaznamenal zvýšený počet

nových návštěvníků. Přibližně 70% návštěvníků expozice z celkového počtu individuálních návštěvníků tvoří zahraniční hosté (turisté přijíždějící do ČR, odborníci zajímající se o danou problematiku). Velký zájem o návštěvu expozice je patrný také ze strany školních zařízení, středních škol a univerzit.

Přes ekonomickou a hospodářskou krizi, která trvá neustále od roku 2008, se daří muzeu každoročně mírně zvyšovat celkový počet návštěvníků výstav a akcí v prostorách

Srovnání návštěvnosti v „kamenném“ muzeu, putovních výstav a návštěv internetových stránek za rok 2011 a 2012

NÁVŠTĚVNOST 2011	
stálá expozice a krátkodobé výstavy	7557
Z toho školní výpravy	2956
Výstavy mimo budovu muzea	29037
Internetové stránky (počet návštěv)	26215
NÁVŠTĚVNOST 2012	
stálá expozice a krátkodobé výstavy	7816
Z toho školní výpravy	2980
Výstavy mimo budovu muzea	10139
Internetové stránky (noví návštěvníci)	30854

Problémová oblast

Ačkoliv byl zaznamenán v roce 2013 vyšší počet návštěvníků z řad romské veřejnosti (návštěvy neziskových organizací věnujících se romské problematice, školy s vyšším počtem romských žáků, Romové ze zahraničí), není dosud návštěvnost ze strany romské veřejnosti uspokojivá, především v oblasti individuálních návštěvníků. V případě Romů je nižší návštěvnost především ze strany osob ohrožených sociálním vyloučením a osob se základním a nižším stupněm vzdělání. Mezi skupinu, která muzeem rovněž navštěvuje velmi sporadicky, patří také neromští návštěvníci nad 50 let. Právě tato skupina je nejčastějším nositelem stereotypních pohledů na Romy, ale zároveň je také nejčastěji ohrožena sociální vyloučením.

Propagace

Během období, na které se vztahovaly úkoly střednědobé koncepce na léta 2008-2013, byla rozšířena propagace směrem k brněnské veřejnosti (plakátovací kampaně, častější zmínky v tisku a regionálních televize, pravidelná inzerce a propagace na vybraných místech, jakými jsou například knihovny, univerzitní budovy, divadla a jiná veřejná místa). Pravidelně se rovněž daří spolupracovat s romskými médii (především s Romano Hangos a webovým portálem www.romea.cz). Muzeu se podařilo navázat

kontakty na území hlavního města Prahy (prostřednictvím krátkodobých výstav, kooperační projekty s pražskými subjekty, přednášky, festivaly atd.).

Muzeum pravidelně zasílá tiskové zprávy k akcím, výročím, vydáním nových publikací podle aktuálního media plánu. Současný plán zahrnuje adresář médií, metodiku oslovení (s důrazem na osobní kontakt) a monitoruje zpětnou vazbu a četnost uveřejňování informací týkajících se Muzea romské kultury. Adresář zahrnuje tiskové agentury, deníky, tištěné časopisy (týdeníky, měsíčníky, sborníky), rádia veřejnoprávní i komerční, televize, webové magazíny a portály, specializovaná romská média.

Formy propagace

- měsíční či čtvrtletní přehledy akcí a tištěné pozvánky volně distribuované široké veřejnosti
- elektronická pozvánka na zahájení krátkodobé výstavy, na doprovodné akce šířená prostřednictvím webové stránky, facebooku muzea a mailového adresáře
- reklama v MHD (závislé na stavu financí)
- inzerce v médiích – zveřejňování měsíčních přehledů programu muzea v inzertních časopisech, kulturních přehledech v tištěných médiích, v pozvánkách rádií a na webových portálech věnujících se kulturním akcím (např. Věstník AMG, Brněnský Metropolitan, Romano Hangos, Romano nevo l'il, Metropolis, Kult, KAM v Brně..., Časopis Žlutý, Program Brněnsko, Severník, MF DNES tipy – příloha Jižní Morava, Radio Proglas – pozvánky na kulturní akce, Radio Rota, Radio Valc, Xkultura.cz apod.)
- roznos letáků a propagačních tiskovin
- budova muzea je zvenku vybavena k propagaci 3 informačními vitrínami
- stálý banner na budově
- banner na inzerci přechodné výstavy
- webové stránky (www.rommuz.cz, v roce 2013 nový design)

Problémová oblast

Doposud se muzeu nepodařilo hlouběji proniknout do regionů mimo Jihomoravský kraj. V následujícím období by právě tento problém měl být pokryt.

Muzeu se dosud nepodařilo navázat pravidelnou spoluprací s Českou televizí.

1.4.2 Fundraising

Do roku 2013 se Muzeu romské kultury podařilo iniciovat vlastní projekty financované z externích domácích i zahraničních zdrojů (např. Magistrát města Brna, Jihomoravský kraj, MK ČR, Višegrádský fond, Nadační fond obětem holocaustu, Roma education fund) a také stát se partnerem v několika mezinárodních projektech financovaných z prostředků Evropské unie (např. Centrum pro religionistiku a multikulturní edukaci, Legacy of Oppression, Roma Inclusion through Culture and Education, Studium moderních dějin jako kvalifikace k implementaci multikulturní výchovy). Zisk externích prostředků umožnil profesionální realizaci projektů. Mezinárodní projekty přinesly pro muzeum důležité kontakty, které jsou nadále udržovány. Udržitelnost těchto projektů je naplňována dalšími společnými aktivitami.

1.4.3 Sponzoring

Většina sponzorských darů získaných do roku 2013 byla zaměřena na sociálně-edukační činnost muzea. V roce 2013 a první polovině roku 2014 probíhá v muzeu sponzorský projekt „Změň svoji budoucnost“, který je finančně podporován občanským sdružením Jekhetane avindo – Společná budoucnost pod záštitou pana Milana Ščuky MBA a primátora města Brna Bc. Romana Onderky MBA. Finance na projekt byly získány formou charitativního tenisového turnaje v městě Brně. První fáze projektu zabezpečila osmi dětem s nejlepšími výsledky v doučování čtrnáctidenní pobyt na letním stanovém táboře. Druhá fáze projektu zajišťuje hmotné ceny pro celoroční hodnocení školních výsledků (notebook, školní pomůcky apod.).

Jako sponzorský dar lze vnímat také cenu rakouské nadace ERSTE Stiftung. Muzeum romské kultury se na začátku roku 2013 přihlásilo do soutěže o cenu rakouské nadace ERSTE (ERSTE Stiftung) o nejlepší projekty ze střední Evropy, které se věnují oblasti sociální integrace. Projektem, kterým se MRK o cenu ucházelo, byl projekt Komplexní práce se sociálně znevýhodněnými romskými dětmi a jejich rodinami. Tento projekt byl jedním ze 35 oceněných projektů a získal cenu v hodnotě 16 000 Eur. Celkem se o cenu nadace ERSTE ucházelo dva tisíce projektů ze 13 zemí.

Sociálně-edukační činnost muzea je sponzorována rovněž privátními osobami z řad zaměstnanců muzea, dlouhodobých spolupracovníků muzea či osob, které s projekty muzea z různých důvodů sympatizují.

1.4.4 Akce pro veřejnost

Kromě akcí, které se konají jednorázově dle aktuálního programu a možností či poptávky, pořádá muzeum jako organizátor nebo spoluorganizátor pravidelné aktivity.

Mezinárodní den Romů

Muzeum romské kultury se každoročně zapojuje do jednodenního festivalu u příležitosti oslav Mezinárodního dne Romů 8. dubna. Tyto aktivity budou pokračovat i v následujících letech. Partnery muzea v pořádání Mezinárodního dne Romů jsou proromské neziskové organizace v Brně. Snahou organizátorů MDR pro následující období je pořádat takové akce, které by do budoucna oslovily i majoritu.

Brněnská muzejní noc

Muzeum romské kultury se také každoročně v květnu účastí Brněnské muzejní noci. V jejím rámci vždy vzniká ucelený a atraktivní program pro diváky, který se vztahuje k aktuálním výstavám či akcím, které muzeum pořádá. Brněnská muzejní noc je pro muzeum příležitostí, jak oslovit novou cílovou skupinu návštěvníků a také jednou z mála akcí, které se ve velkém počtu účastní romští návštěvníci, a to i ti ze sociálně vyloučených lokalit, o jejich návštěvnost MRK velmi stojí.

Pietní shromáždění

Již od dob svého vzniku pečuje Muzeum romské kultury o místa spojená s holocaustem Romů a pořádá každoročně pietní shromáždění na uctění památky obětí. První pietní shromáždění se koná vždy v měsíci březnu v Brně. Dějištěm druhého pietního shromáždění, které se odehrává v srpnu, je bývalý tzv. cikánský tábor v Hodoníně u Kunštátu. Od roku 2013 spolupracuje muzeum na organizaci tohoto srpnového pietního shromáždění s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského z Prahy (NPMK).

Cena Muzea romské kultury

Cena je každoročně udělována jednotlivcům, kteří se svými činy podílejí na dobrém jménu muzea, na jeho samotném fungování, rozšiřování jeho sbírkových fondů, propagaci, ale také na podporování práce směřované na poznání romské historie, kultury a současnosti, či podporují sociálně-edukační činnost zaměřenou na romské děti a mládež. nebo přispívají k rozvoji či uchování romské kultury.

Filmové projekce

Od roku 2013 pořádá muzeum v prostorách Moravské zemské knihovny 1x za měsíc (s výjimkou letních prázdnin) vždy ve čtvrtek promítání krátkých dokumentárních i jiných filmů s romskou a příbuznou tematikou. Součástí večera je obvykle beseda na téma navozené filmem s různými odborníky, významnými osobnostmi, romskými i neromskými.

Sochařské sympozium

Sochařské sympozium je dlouhodobým muzejním projektem s dvouletou periodicitou. Cílem sympozií je mapování tvorby romských sochařů. Sochařské sympozium, které se konalo v roce 2012, zahrnuje poprvé tvorbu sochařů ze zemí Visegrádské čtyřky.

Módní přehlídka

Muzeum nabízí v rámci různých akcí či festivalů uspořádání módní přehlídky, která seznamuje s ukázkami oděvů a šperků, oděvních součástí a doplňků Romů různých skupin a z různých částí světa.

1.5 Vzdělávací a lektorská činnost

Vzdělávací a lektorská činnost muzea je zajišťována dvěma pracovníky lektorského úseku Oddělení vztahů s veřejností. Zaměřuje se zejména na děti a studenty z mateřských, základních a středních škol. Mezi cílovou skupinu pak spadají i studenti škol vysokých, klienti neziskových organizací, členové zájmových sdružení apod.

1.5.1 Stálé vzdělávací programy

V současné době lektorský úsek nabízí 4 tematické celky, které obsahují dohromady 11 programů. První celek se v programech věnuje stále expozici, druhý období druhé světové války, třetí prevenci rasismu a předsudků a poslední pak tematickým okruhům jako je například romská literatura, řemesla nebo výtvarné umění. Každý z těchto programů je nabízen v různé délce, kombinaci či variantě vyhovující věku a požadavkům návštěvníků. V roce 2013 nabízelo muzeum tyto stálé vzdělávací programy:

1.5.2 Vzdělávací programy k přechodným výstavám

Programy k přechodným výstavám vznikají dle aktuálního výstavního plánu. Každý program je uzpůsoben různým věkovým kategoriím organizovaných skupin. V letech 2011-2013 vznikly tyto interaktivní programy k přechodným výstavám:

1.5.3 Vzdělávací programy pro veřejnost

Pracovnice lektorského úseku společně s pracovníky Sbírkového oddělení zabezpečují dle aktuální poptávky jednorázové přednášky, besedy, diskuze či workshopy na požadované téma, nejčastěji se jedná o historii Romů, specifika komunikace s Romy či současná problematika. Akce byly určeny pro širší veřejnost i pro specifické profesní skupiny (pedagogové, knihovníci, zdravotníci, zaměstnanci státní správy).

V současné době navštěvují muzeum školy z celé republiky i pravidelné zahraniční skupiny, které se opakovaně vrací. I pro výjimečné skupiny jsme schopni zajistit odpovídající program například pozváním hosta či reflexí aktuální situace, která se týká nejen problematiky Romů, ale také například urbanistického rozvoje oblasti, ve které muzeum sídlí apod.

1.5.4 Kurzy romštiny

V letech 2008-2013 muzeum pokračovalo v realizaci již v minulosti zavedených kurzů romštiny pro veřejnost. Kurzy byly realizovány za stabilně dostatečného zájmu veřejnosti, lektorovali je jak absolventi oboru romistika Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, tak se podařilo zapojit i rodilé mluvčí, muzejního pedagoga a romistu muzea.

V roce 2012 a 2013 proběhla ještě intenzivnější spolupráce se Seminářem romistiky FFUK, který opět pomohl zajistit vyučujícího (student Jan Dužda, rodilý mluvčí) a nové pracovní materiály vzešlé z projektu QUALIROM (Quality Education in Romani for Europe). V úzké návaznosti proběhly v tomto období nejen kurzy pro veřejnost v MRK (2 kurzy týdně), ale také experimentální výuka s pomocí romštiny v některých třídách s romskými dětmi na ZŠ 28. října a ZŠ Merhautova, Vranovská v rámci jejich školního vyučování.

1.6 Sociálně-edukační činnost

Sociálně-edukační činnost zajišťují dvě pracovnice (speciální pedagožka a lektorka muzea) lektorského úseku Oddělení vztahů s veřejností. Je zaměřena především na děti z blízké sociálně vyloučené lokality, které potřebují pomoci se zařazením a udržením v českém vzdělávacím systému. V rámci komplexnosti činnosti nabízí muzeum jednak individuální doučování dětí, volnočasové aktivity, jednak zajišťuje komunikaci s rodiči doučovaných dětí a školou, kterou navštěvují. Všechny části se vzájemně doplňují a vytvářejí dohromady motivační systém pro romské děti a jejich rodiny. Cílem činnosti je podpořit u romských dětí školní docházku, školní úspěšnost a dát jim možnost smysluplně trávit volný čas.

1.6.1 Individuální doučování

Supervizi doučování provádí speciální pedagožka muzea. Samotné doučování vykonávají dobrovolníci, v současné době je jich 16, především z řad studentů Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, pedagogů z brněnských škol, ale i zahraničních studentů apod. V současné době na doučování dochází zhruba 40 – 50 dětí (počet není konstantní po celý školní rok).

1.6.2 Dětský muzejní volnočasový klub

Ve volnočasové oblasti nabízíme kroužky, výlety a tábory. Kroužky bývají v průměru tři až čtyři za týden a mohou na ně docházet pouze děti, které se pravidelně účastní doučování. Tento systém bychom rádi zachovali, je efektivní a pro děti dostatečně motivační. Výlety jsou pak dětmi chápány jako „odměna navíc“, a proto jsou na ně konkrétní děti zvány pomocí pozvánek. Tábor je pak odměnou za celoroční snahu na doučování. Může na něj z kapacitních důvodů jet omezený počet dětí, a proto je pro děti velmi atraktivní.

1.7 Další činnost

1.7.1 Vydavatelská činnost

Do roku 2012 vydávalo muzeum každoročně svoji tištěnou **ročenku Bulletin Muzea romské kultury**, která obsahovala výroční zprávu za předchozí kalendářní rok a romistickou přílohu s odbornými příspěvky. V roce 2013 bylo vydávání tištěné ročenky ukončeno, důvodem byla především značná ekonomická nerentabilita. Bulletin romské kultury vychází i nadále, ovšem již bez romistické přílohy, pouze jako rozšířená výroční zpráva a především jen v elektronické podobě, je přístupný na webových stránkách muzea.

Každoročně vydává muzeum **výroční zprávu**, kterou zveřejňuje na svých webových stránkách.

MRK vydává odbornou, populárně-naučnou i dětskou literaturu. V letech 2005-2006 vyšly tři tištěné **katalogy sbírkových fondů**, na něž navázal v roce 2013 další katalog v podobě e-knihy.

V roce 2012 vydalo MRK svoji první elektronickou publikaci – retrospektivní **bibliografii romistické literatury**, která bude v průběhu následujících let knihovnicí muzea doplňována a aktualizována.

Ve stejném roce vznikla **dětská** dvojjazyčná (ČJ + AJ) **publikace** „Náš svět psíma očima“ reflektující život dětí v sociálně vyloučené brněnské lokalitě.

V roce 2012 MRK vydalo dvojjazyčný (Č + AJ) **katalog ke stálé expozici** „Příběh Romů“, který slouží návštěvníkům i jako průvodce po ní (vše finančně podpořilo ORNK MKČR v rámci projektů na Integraci romské komunity).

V roce 2008 vydalo muzeum na DVD prezentační film, na němž seznamuje s vlastní historií a činností.

V roce 2011 bylo vydáno **DVD** k 20. výročí vzniku muzea „Pod lupou“. Dokument prostřednictvím rozhovorů a osobních komentářů zakladatelů i pracovníků seznamuje diváky s historií a současností muzea.

V roce 2013 bylo po značně problematické komunikaci s hlavním vydavatelem (Větrné mlýny, o. s.) vydáno **CD** s romskými písněmi „...to jsou těžké vzpomínky. CD je poskytováno zdarma ke vzdělávacím účelům školským a vzdělávacím zařízením.

1.7.2 Péče o pietní místa

Muzeum romské kultury se v současné době stará o dvě pietní místa spojená s romským holocaustem. Památník Žalov na místě hromadného hrobu u bývalého tzv. cikánského tábora v Hodoníně u Kunštátu byl v roce 2013 prohlášen MK za kulturní památku. Již v předchozím roce bylo z důvodu havarijního stavu znovu vybudováno oplocení

hromadného hrobu. Prostor kolem pamětní desky připomínající první oběti tábora pohřbené v nedaleké obci Černovice byl v roce 2012 zkultivován a osázen trvalkami. Pracovníci muzea každoročně několikrát jezdí obě místa upravovat a uklízet.

Zástupce muzea je člen Komise pro vybudování Památníku v Hodoníně u Kunštátu a pravidelně se zúčastňuje setkání pořádaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a NPMK.

1.7.3 Spolupráce s tuzemskými organizacemi – výběr

Spolupráce s kulturními a paměťovými institucemi:

- Asociace muzeí a galerií ČR (Etnografická komise, Knihovnická komise, Historická komise)
- Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, Praha
- Galerie Dox, Praha
- Židovské muzeum v Praze, pobočka Brno
- Židovská obec, Brno
- Památník Terezín
- Památník Lidice
- Institut tereziánské iniciativy, Praha
- Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech – subkomise pro lidové obyčeje, Uherské Hradiště

Spolupráce se vzdělávacími a vědeckými institucemi:

- Univerzita Karlova, Praha (Filozofická fakulta –seminář romistiky, Matematicko-fyzikální fakulta – Centrum Malach)
- Masarykova univerzita Brno (Fakulta sociálních studií, Filozofická fakulta, Pedagogická fakulta)
- Česká asociace orální historie, Praha
- Ústav soudobých dějin, Praha
- Akademie věd České republiky, Praha, Brno
- Moravská zemská knihovna, Brno
- Knihovna Jiřího Mahena, Brno
- Ústav profesního vzdělávání pracovníků ve školství, Praha

Spolupráce s NNO a o. s.:

- Živá paměť, Praha – aktivity s tematikou romského holocaustu
- IQ Roma servis, Brno
- Společenství Romů na Moravě (včetně úzké spolupráce s novinami Romano Hangos)
- Miret, o. s., Bystré u Poličky
- Jekhetane avindo, Brno
- Romodrom, Praha a Brno
- Ratolest, Brno
- DROM, Brno
- Slovo 21, o.s.
- Tripitaka, o.s. (Ghettofest)
- Klub českých turistů

Spolupráce se složkami státu a státními organizacemi aj.:

- Úřad vlády, Rada vlády pro záležitosti romské komunity (tvorba Koncepte romské integrace pro roky 2014-2018)
- MŠMT (posudky učebnic jako podmínka pro doložku MŠMT, tvorba Koncepte dětí a mládeže pro roky 2014-2018)
- Vzdělávací středisko Institutu pro veřejnou správu, Praha
- Samosprávy
- Policie ČR (osvěta)
- Školy všech stupňů

Mediální partneři:

- Romano Hangos
- Český rozhlas 1 – O Roma vakeren
- Kam v Brně...
- Romea.cz
- Romano vodi
- Radio Proglas

1.7.4 Spolupráce se zahraničními organizacemi

The International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA)

MRK bude i nadále pokračovat ve spolupráci s mezinárodní organizací The International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA, dřívější název Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research – (ITF), jejímž členem je od roku 2002. Tento mezivládní výbor vznikl roku 1998 z podnětu švédského premiéra Perssona a podstata jeho činnosti je formulována v tzv. Stockholmské deklaraci. Základem práce IHRA je působit na vládní i nevládní organizace členských zemí tak, aby podporovaly povědomí a výuku o holocaustu. Největší důraz je kladen na aktivity ve státech střední a východní Evropy, tedy tam, kde byly zmínky o holocaustu potlačovány či zkreslovány komunistickými režimy. Mezi skupinou odborníků a zástupců vlád asi 30 zemí světa, kteří se v rámci této organizace zabývají podporou projektů zaměřených na vzdělání, připomínání a vědecké bádání o holocaustu, vystupuje Muzeum romské kultury jako jediná instituce zabývající se Romy a romským holocaustem. Historik muzea je aktivním členem podkomise pro romský holocaust (How the position of Roma in societies today is responded to in Holocaust Education – Dnešní společenské postavení Romů vzhledem ke vzdělávání o holocaustu), která spadá pod vzdělávací pracovní skupinu IHRA.

V roce 2011 se historik zúčastnil čtyřdenní konference IHRA v nizozemském Amsterdamu. V roce 2012 dvou každoročních setkání v belgických městech Mechelen a Liège. Kromě těchto dvou konferencí se v roce 2012 historik zúčastnil také mezinárodního semináře a konference pro pedagogy s názvem „The Genocide of the Roma and Sinti - New Teaching Materials“ v rakouském Eisenstadtu, týkajícího se vzdělávacích materiálů o romském holocaustu.

V listopadu 2013 se podobný mezinárodní seminář uskutečnil také přímo v MRK. Na programu byla příprava vzdělávacích materiálů o romském holocaustu pro pedagogy a sdílení zkušeností z práce s nimi. V dalších letech se i nadále bude MRK prostřednictvím svého zástupce účastnit konferencí, seminářů a dalších akcí, pořádaných organizací IHRA či s její podporou.

Spolupráce s kulturními a paměťovými institucemi:

- Národní muzeum – Muzeum kultury Rómov na Slovensku, Martin (Slovensko)
- Gemersko-malohontské muzeum, Rimavská Sobota (Slovensko)

- Minority Studies society Studii Romani, Sofia (Bulharsko)
- Muzeum okręgowo, Tarnow (Polsko)
- síť romských expertů Romani Studies, Rada Evropy, Brusel

Spolupráce se vzdělávacími a vědeckými institucemi:

- Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra (Fakulta sociálních věd a zdravotnictva, Ústav romologických štúdií; Slovensko)
- Akadémia vied Slovenskej republiky, etnologický ústav, Bratislava (Slovensko)

1.8 Ekonomicko-hospodářská činnost

V roce 2013 muzeum hospodaří se schváleným rozpočtem ve výši 10,7 mil. Kč. Z hlediska velikosti rozpočtu se řadí k nejmenším muzeím zřízeným MK ČR. Financování je zajištěno především příspěvkem na provoz od zřizovatele ve výši 9,6 mil. Kč. Zbývající část financování tvoří vlastní výnosy, čerpání fondů a ostatní příspěvky a dotace od cizích poskytovatelů.

Muzeum sídlí v pronajaté budově, která je v majetku Statutárního města Brna. Dlouhodobě probíhají jednání o převodu budovy do majetku státu. Ačkoliv již město vyjádřilo souhlas s převodem, Ministerstvo financí převod v roce 2012 neschválilo. V roce 2013 probíhají nová jednání mezi zúčastněnými stranami. Tento nedořešený problém komplikuje správu budovy, možné investice do oprav a údržby.

Ve stávajícím plánovacím období 2008-2013 byla dokončena a uvedena do provozu investice stálá expozice muzea.

Průměrný počet zaměstnanců je 24. Z výše uvedeného schváleného rozpočtu je na mzdové náklady vynakládáno 4,5 mil. Kč.

K 31. 12. 2012 muzeum vykazuje následující údaje v rozvaze:

Aktiva celkem: 13,143.285,77 Kč, z toho:

- Stálá aktiva: 10,542.687,00 Kč, z toho:

Dlouhodobý nehmotný majetek	245.417,00 Kč
Dlouhodobý hmotný majetek	10,297.270,00 Kč
- Oběžná aktiva: 2,600.598,77 Kč, z toho:

Zásoby	427.711,48 Kč
Krátkodobé pohledávky	686.742,96 Kč
Krátkodobý finanční majetek	1,486.144,33 Kč.

Pasiva celkem: 13,143.285,77 Kč, z toho:

- Vlastní kapitál: 11,612.853,18 Kč, z toho:

Jmění účetní jednotky	10,592.054,47 Kč
Fondy	1,019.267,73 Kč
Výsledek hospodaření	1.530,98 Kč
- Cizí zdroje: 1,530.432,59 Kč, z toho:

Krátkodobé závazky	1,530.432,59 Kč
--------------------	-----------------

V průběhu plánovacího období 2008-2013 bylo vybudováno Ekonomické oddělení se třemi zaměstnanci, které zajišťuje kromě rozpočtování a vedení účetnictví také mzdy, personalistiku, evidenci majetku, oblast veřejných zakázek, statistiku.

Muzeum pořídilo a zavedlo do používání účetní systém Gordic, a to hlavní modul a moduly majetek a mzdy. Dále Ekonomické oddělení realizovalo zavedení elektronického nástroje Tendermarket pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu a podlimitních zakázek. Ekonomické oddělení se rozhodujícím způsobem podílelo na reklasifikaci majetku v rámci investice „Výstavba a vybavení stálé muzejní expozice“, a prominutí úhrady za porušení rozpočtové kázně a prominutí odvodu daně a penále udělené Ministerstvem financí na základě zjištěných závad při realizaci díla. Uvedená akce byla nejvýznamnější investicí muzea v plánovacím období 2008-2013.

V účetní jednotce je zavedeno střediskové hospodaření, a oddělené účtování jednotlivých projektů.

2. Stanovení cílů organizace pro roky 2014-2018

Jediná podpůrná společnost muzea Společnost odborníků a přátel MRK by měla v letech 2014-2018 naznat zásadních změn. Hlavním cílem bude vznik muzejních spolků zaměřujících se na rozšiřování povědomí o muzeu u široké laické veřejnosti a na konkrétní podporu a oporu u VIP osobností. Občanské sdružení by již nemělo v souladu se změnami v zákonu fungovat. Rozdělením by vznikly dvě samostatné složky:

- 1) Sdružující podporovatele (podpora duchovní i hmotná) MRK, do něhož by byly zahrnuty především osobnosti kulturního, politického a odborného života
- 2) Zaměřená na širokou veřejnost

Za vstupní každoroční poplatek by měli členové spolku sdružujícího širokou veřejnost bonusy, jako např.

- tištěná pozvánka poštou
- menší poplatky na konferencích
- děti mají pozvánky na výlety a akce pro děti
- volný vstup do výstav a expozic
- možnost nahlížet do jinak neveřejných prostor muzea
- pořádání exkurzí a dalších akcí
- možnost dobrovolnické práce pro muzeum
- případně jiné výhody

S nabídkou členství by byly osloveny především významné osoby kulturního českého dění a také významné romské osobnosti.

2.1 Sbírkotvorná činnost

Cílem MRK je nadále rozšiřovat sbírku MRK o relevantní sbírkové předměty, které nejsou dosud ve sbírkových fondech zastoupeny a které vhodným způsobem doplní současný stav. Intenzivně budeme pokračovat v úsilí po dokumentaci dosud v naší sbírce chybějících dokladů tradiční, ale i současné romské kultury, hmotné i duchovní. V oblasti kultury hmotné máme např. v úmyslu doplnit kolekci šperků z vzácných kovů jednak ze skupiny Romů olašských, jednak ze skupiny Sintů (německých Romů), pokud možno i z historické skupiny někdejších českých Romů.

V oblasti oděvu budeme pokračovat dle doložených pramenů obrazových i na základě ústních svědectví v rekonstrukcích podob tradičních oděvů různých romských skupin světa a jejich prezentacích zejména prostřednictvím replik.

V oblasti hudebního a tanečního projevu se více než v minulosti zaměříme na tanec.

V oblasti výtvarného umění budeme sbírku doplňovat o díla významných autorů současných (např. Gabi Jimenez, Francie), znovu se pokusíme získat zásadní díla autorů již nežijících (Ceija Stojka, Rakousko, Rudolf Dzurko, ČR, Míla Doleželová, ČR).

V oblasti kultury duchovní budeme pokračovat ve sběru slovesnosti, dokumentaci písňové a hudební tvorby, záznamech vzpomínek pamětníků.

2.1.1 Evidence sbírkových předmětů

Sbírka muzea romské kultury bude nadále spravována v rámci uvedených 13 sbírkových fondů a na ně navazujících nesbírkových kolekcí. Sbírka Muzea romské kultury bude nadále evidována v Centrální evidenci sbírek MK.

Cílem MRK je zkvalitňovat evidenci sbírky a poskytnout snadnější přístup badatelům k informacím o jednotlivých sbírkových předmětech. Zároveň si MRK klade za cíl rozšířit její prezentaci veřejnosti na internetu. Zkvalitnění evidence vede i k preventivní ochraně sbírkového předmětu. Toho chce MRK dosáhnout nákupem nového softwaru pro sbírkovou evidenci, jež v sobě bude obsahovat všechny uvedené funkce a uživatelsky příjemnou formou umožní pracovníkům MRK i badatelům přístup ke sbírce MRK a práci s ní.

I. stupeň evidence

Každoročně je tištěna přírůstkové kniha z elektronických databází za uplynulé roční akviziční období. Cílem let 2014-2018 je pořídit a uvést do provozu kvalitní evidenční software, který bude splňovat nejen požadavky jednotlivých kurátorů a dokumentátorů, ale poskytne také propojení muzejní databáze s CES.

II. stupeň evidence

Cílem let 2014-2018 je zkompletovat veškeré inventární karty k jednotlivým sbírkovým předmětům zapsaným do chronologické evidence v letech 1991-2001 společně s průběžným evidováním nově získaných předmětů v souladu s platnými zákony. K inventárním kartám v elektronické podobě budou v případě trojrozměrných předmětů přiřazeny fotografie sbírkového předmětu, v další fázi pak budou i fyzické karty doplňovány fotografiemi daných předmětů.

Nesbírkové kolekce

Na konci roku 2013 bylo pořízeno nové diskové pole, na něž budou během roku 2014 uloženy předměty nesbírkové kolekce digitální povahy. Diskové pole bude sloužit jako společné lokální datové úložiště i v následujících letech.

Cílem let 2014-2018 je vytvořit takovou evidenci nesbírkových kolekcí, která bude poskytovat badatelům i pracovníkům muzea ucelený seznam. Její systém bude v co největší možné míře kopírovat systém chronologické evidence.

2.1.2 Zacházení se sbírkovými předměty

Uložení sbírkových předmětů

Po vyřešení majetkových poměrů budovy bude MRK zásadně řešit úpravu sklepních prostor (depozitář B1, B2), důvodem je především postupně se zaplňující prostor pro sbírky (některé depozitáře jsou již na hranici své kapacity) a omezené možnosti využití tohoto prostoru z důvodu nevyhovujících klimatických podmínek. Téměř žádný z depozitářů (s výjimkou depozitáře fondu fotodokumentace B7) již z prostorových důvodů není možné vybavovat dalšími úložnými systémy. MRK je zařazeno do investičního plánu Technického muzea v Brně na výstavbu nových společných depozitárních prostor v Brně-Řečkovících. Cílem let 2014-2018 je zajistit co

nejefektivnějším způsobem (jak po stránce finanční, tak obsahové) nové depozitární prostory.

Ošetření sbírkových předmětů

Digitalizace jednotlivých sbírkových předmětů bude také v letech 2014-2018 probíhat dle aktuálních požadavků jednotlivých kurátorů. Část sbírkových fondů je digitalizována za pomoci externí spolupráce. Cílem je pokračovat v nastalém způsobu digitalizace v úzké součinnosti s Odborem hospodářské správy a informatiky MK ČR.

Cca 20% sbírky muzea tvoří sbírkové předměty starší 60 let. Žádný ze sbírkových předmětů není v havarijním stavu s akutní nutností restaurování nebo konzervace. Cílem let 2014-2018 je zajišťovat průběžnou konzervaci a restaurování s ohledem na aktuální nutnost, stav a finanční možnosti.

Zpřístupnění sbírkových předmětů

Cílem let 2014-2018 je nadále poskytovat sbírkové předměty badatelům v souladu s platnými směrnici a řády organizace. Žádoucí je vytvořit kvalitní databázi zdigitalizovaných sbírkových předmětů a badatelům prvotně poskytovat metadata a elektronické informace.

Jednou z forem zpřístupnění, ale také první podmínkou pro počátek procesu zpracování audionahrávek a videonahrávek je **důkladný odborný přepis** rozhovorů. Cílem muzea v letech 2014-2018 je systematicky utřídit stávající přepisy a uložit je na datové úložiště společně se samotnými záznamy tak, aby byly soubory propojené s elektronickou systematickou evidencí. Muzeum bude dále pokračovat za pomoci externích pracovníků sil (praktikanti z vysokých škol, brigádníci) v přepisu již evidovaných i nově získaných rozhovorů.

Výpůjčky a zápůjčky sbírkových předmětů

Cílem pro roky 2014-2018 je pokračovat v zavedených standardech v souladu s platnými vnitřními směrnici MRK, aktuálními zákony, vyhláškami a metodickými pokyny MK.

Inventura sbírky

Inventura sbírky v letech 2014-2018 se i nadále bude řídit vnitřními směrnici MRK. Cílem je v období 2013-2023 dodržet harmonogram pro desetiletý interval inventur.

2.1.3 Výzkumná a vědecká činnost

Cílem let 2014-2018 jej zkvalitnit a zintenzivnit vědeckou činnost muzea zaměřenou nejen na dějiny, tradice a kulturu Romů, ale především také na současnou problematiku. Jde zejména o plán výzkumu romských komunit žijících v ČR, možností jejich integrace, nástrojů integrace, role kultury současné i tradiční v procesu integrace. Naznačený směr výzkumu shledáváme jako důležitý i v souvislosti s akutními problémy soužití, jejichž eskalace jsme v posledních letech svědky. Tato práce bude probíhat buď zapojením do jiných výzkumných projektů, nebo prostřednictvím vlastní projekty.

Cílem let 2014-2018 je zahájit výzkum a dokumentaci **na území České republiky** v oblasti:

- integrace Romů do společnosti: nástroje integrace, role kultury při integraci

Cílem let 2014-2018 je zahájit výzkum a dokumentaci v prostoru **bývalého Československa** v oblasti:

- duchovní kultury jednotlivých subetnických skupin Romů žijících na našem území: jazyk, slovesnost, romský etnolekt češtiny, religiozita, výroční a rodinné zvyky a obyčeje, systém hodnot
- identity jednotlivých subetnických skupin Romů žijících na našem území a jejich vzájemné vztahy (identitní okruhy)

Organizace bude nadále pokračovat ve výzkumu a dokumentaci v prostoru **bývalého Československa**, a to především témat:

- kultura zaniklé skupiny českých a moravských Romů, předválečná situace a příbuzenské vztahy
- holocaust Romů bývalého Československa
- poválečné přesídlování slovenských Romů na území Čech a Moravy výzkum poválečné historie Romů a migrace ze Slovenska do Čech
- tradiční řemesla, profese a zaměstnání a jejich současné modifikace
- výtvarný projev Romů
- hudební a taneční projev (je to širší, vejde se do toho i současný projev) Romů
- literární tvorba Romů

Cílem let 2014-2018 je zaměření na systematickou dokumentaci **zahraničních romských subetnických skupin**, zejména z bohaté oblasti jižní a jihovýchodní Evropy, ale také Evropy západní, která poskytne zajímavá srovnání, zde totiž žijí některé komunity Romů po staletí a dále sem zejména od poloviny 19. století přicházely další migrační vlny jiných subetnických romských skupin z Balkánu.

Vědeckou činnost budou nadále zajišťovat především pracovníci Sbírkového oddělení a romista. Cílem let 2014-2018 je nalézt způsob, jak založit a provozovat po všech stránkách (ekonomická, personální) instituci – Institut romistických studií, která by zaštiťovala mezioborovou vědeckou práci zaměřenou na romskou kulturu, historii a současnou problematiku. Součástí zkvalitnění vědecké práce a širšího zapojení do vědeckého diskurzu bude snaha o možnost vydávání odborného romistického periodika, u něhož budeme usilovat o zařazení mezi recenzovaná.

2.2 Výstavní činnost

2.2.1 Stálá expozice

Základním cílem let 2014-2018 je neustálé zvyšování kvality a poskytovaného komfortu návštěvníkům pomocí modernizace služeb, zejména:

- rozšíření jazykových mutací v audioguidech
- doplnění a rozšíření informačních textů v dotykovém PC

Cílem let 2014-2018 je také modernizace starší části stálé expozice vytvořené v letech 2005-2006, a to jak po stránce obsahové, tak po stránce vizuální. Nutnou součástí jsou technické rekonstrukce a zásahy, a to především:

- nová elektroinstalace propojující všechny sály stálé expozice a odpovídající platným normám

- nová podlahová krytina ve starší části stálé expozice.

2.2 Přejchodné výstavy

Cílem let 2014-2018 je udržet standard předchozích let a každoročně uspořádat alespoň jednu vlastní autorskou výstavu v prostorech muzea.

Další výstavy jsou pořádané v návaznosti na konkrétní nabídku a možnosti, se kterými se pracovníci muzea setkávají v souvislosti s výzkumnou činností (např. neznámí romští výtvarníci), i poptávku návštěvníků.

2.3 Putovní výstavy

Cílem pro roky 2014-2018 je upravovat dosavadní nabídku putovních výstav v závislosti na nově nabytých sbírkových předmětech.

Aktualizace nabídky či tvorba nových putovních výstav v letech 2014-2018 bude probíhat v návaznosti na přechodné výstavy pořádané v budově muzea a možnosti jejich přetvoření do mobilní formy.

Dalším cílem let 2014-2018 je vytvoření putovní varianty současné stálé expozice MRK.

2.3 Činnost knihovny

Pro roky 2014-2018 je plánováno pokračování v modernizaci služeb v souladu s trendy v informačních technologiích, např. elektronických informačních zdrojů knihovny v on-line katalogu, využití softwaru Kramerius pro vybrané tisky a písemný materiál. Postupy budou konzultovány s odborníky (např. Moravskou zemskou knihovnou), aby byla zajištěna jejich kvalita a správnost.

Akvizice stávajícího fondu bude pokračovat jednak v rozšiřování o nové tituly, ale také též retrospektivně s využitím databáze bibliografie romistické literatury (zpracované prof. C. Nečasem a publikované v MRK jako elektronická kniha v r. 2012) a recipročně.

Cílem let 2014-2018 je zpracování písemné pozůstalosti M. Hübschmannové, které se stane podstatnou náplní práce knihovnice ve spolupráci s kurátorem Fondu písemného materiálu Sbírkového oddělení a také externími spolupracovníky.

2.4 Marketing, sponzoring, fundraising

2.4.1 Marketing

Návštěvnost

Jedním z cílů MRK pro období 2014-2018 je zvýšení návštěvnosti muzea a tím také zvýšení informovanosti o romské kultuře a historii u veřejnosti romské i neromské. K naplnění tohoto cíle pomůže jednak zintenzivnění propagace muzea v celorepublikovém kontextu (viz propagace), ale také zatraktivněním programu muzea zaměřením mimo jiné i na současnost.

Propagace

Během období 2014-2018 bude MRK v oblasti propagace pokračovat v cílech formulovaných v období předchozím. Propagace na regionální úrovni bude probíhat po stávajících mediálních kanálech a současně budou sledovány nově se nabízející možnosti (nově vycházející tištěná a digitální média, nové televizní pořady atd.). V tomto období by mělo také dojít k propagaci v rámci tzv. online marketingu.

Muzeum bude usilovat o bližší spolupráci s Českou televizí, a to jednak ve věci propagace činnosti muzea formou zpravodajských či dokumentárních pořadů, jednak ve věci užší spolupráce při využívání a poskytování archivního materiálu ČT.

Muzeum prohloubí v letech 2014-2018 spolupráci s jedinými novinami Romů v ČR **čtrnáctidenníkem Romano hangos**, jehož redakce se nachází v těsném sousedství muzea. Potenciál spatřujeme zejména v dalších možnostech propagace MRK na stránkách romského média. Spolupráce s Romano hangos bude nejen vhodným způsobem prezentace činnosti muzea mezi Romy, ale také možností, jak přispět k diskuzi o současné problematice.

Kromě brněnského prostoru a Jihomoravského regionu bude propagace MRK rozšiřována také do ostatních regionů České republiky včetně hlavního města Prahy. Pozornost bude věnována příhraničním oblastem s Rakouskem, Slovenskem, Polskem a Německem. Pozornost bude věnována především přeshraničním nadacím a organizacím, které se pohybují v oblasti kultury a subjektům, které se zaměřují na cestovní ruch). Vlivem dotací z evropské unie bylo v těchto oblastech během tzv. 7. rámcového programu EU investováno do rozvoje cestovního ruchu. Cílem muzea pro příští období bude zjistit, zda je zde možno uplatnit propagaci MRK a jakým způsobem.

Propagace MRK bude zajištěna také v regionech a krajích mimo Jihomoravský kraj, a to především prostřednictvím existujících nebo budoucích partnerů MRK (univerzity, krajské úřady, městské úřady, muzea a galerie, ostatní kulturní instituce a zařízení, cestovní agentury či volnočasové webové portály). Cílem této kampaně bude propagace MRK jako jediné organizace svého druhu ve střední Evropě. Propagace upozorní na romskou kulturu romskou i neromskou veřejnost, a přispěje tak k vzájemnému dialogu v době, kdy dochází ke stupňování protiromských nálad u většinové veřejnosti.

V období let 2014-2018 bude navázána spolupráce s organizací, která se pohybuje na vládní úrovni – Czech Tourism. Tato organizace zajišťuje propagaci České republiky v zahraničí, provozuje webové stránky v několika světových jazycích a vydává tištěné propagační materiály, které jsou poté distribuovány v zahraničí (prostřednictvím tzv. Centrálního cestovního ruchu, Českých centrech a na zahraničních veletrzích a výstavách jakými jsou např. EXPO). Cílem let 2014-2018 bude zvýšení povědomí o Muzeu romské kultury v zahraničí.

V období 2014-2018 budou nadále rozvíjena mediální partnerství s romskými subjekty (Romano Hangos – viz výše, www.romea.cz atd.). Mimoto budou neustále rešeršovány nově vznikající „romské“ mediální a propagační kanály. V případě oboustranného zájmu dojde k uzavření mediálních smluv.

Minimálně 1x za období 2014-2018 proběhne nová grafická úprava webových stránek muzea podle aktuálních grafických trendů. Dále bude dotvořena jejich anglická a německou verzi.

2.4.2 Fundraising

V období 2014-2018 bude i nadále MRK vyhledávat možnosti sekundárního financování.

2.4.3 Sponzoring

Cílem let 2014-2018 je oslovit a získat co nejvíce sponzorů, kteří by podporovali všechny oblasti činnosti muzea, a to především z řad Romů. Hlavním tématem v oblasti sponzoringu bude i nadále podpora sociálně-edukačních projektů.

2.4.4 Akce pro veřejnost

Cílem muzea pro roky 2014-2018 je udržet vysoký standard jednorázových akcí pro veřejnost konaných dle poptávky a aktuálních možností. Jako organizátor či spoluorganizátor bude nadále pokračovat v pořádání pravidelných akcí.

Mezinárodní den Romů

Snahou všech organizátorů MDR pro následující období je pořádat takové akce, které by do budoucna oslovily majoritu.

Brněnská muzejní noc

Cílem let 2014-2018 pro muzeum bude nadále vytvářet takovou programovou nabídku, která osloví romské i neromské návštěvníky.

Pietní shromáždění

Cílem let 2014-2018 je informovat veřejnost o romském holocaustu a podporovat povědomí o místech v ČR s ním spojených. Nadále připomínat romský holocaust pořádáním pietních shromáždění v měsících březnu (v Brně) a srpnu (v Hodoníně u Kunštátu). Pietní shromáždění v Hodoníně u Kunštátu bude nadále pořádáno ve spolupráci s NPMK.

Filmové projekce

Cílem pro roky 2014-2018 je udržet návštěvnost akcí především prostřednictvím trvalé atraktivní nabídky filmů a besedujících osob.

Sochařské sympozium

Cílem muzea let 2014-2018 je pořádání sympozií, kterých by se pravidelně účastnili výtvarníci ze zahraničí a zapojení dalších brněnských kulturních institucí do této akce.

Módní přehlídka

Muzeum bude nadále nabízet v rámci různých akcí či festivalů uspořádání módní přehlídky, která seznamuje s ukázkami oděvů a šperků, oděvních součástí a doplňků Romů různých skupin a z různých částí světa.

2.5 Vzdělávací a lektorská činnost

Cílem let 2014-2018 je další rozvoj nabídky vzdělávacích programů pro veřejnost. Vzhledem k tomu, že návštěvnost ze strany škol je jednou ze stěžejních v celkové návštěvnosti muzea, je potřeba nabídku neustále rozšiřovat a obnovovat. Zaměříme se

na oblasti, které jsou potenciálně návštěvnicky atraktivní, jako je například romská hudba v tradičním i moderním pojetí, umění.

Dalším z cílů pro roky 2014-2018 je rozvinout lepší spolupráci se školami. V současné době k nám školy docházejí zpravidla na jeden program za školní rok. V jednom programu se dozvědí základní informace, ale neposkytnou jim to podrobnější vhled do problematiky, který by se mohl pozitivně projevit na změně postojů a názorů dětí a studentů vůči Romům. Proto chceme navázat spolupráci se školami tak, aby školy (jednotlivé třídy) navštěvovaly muzeum za školní rok alespoň třikrát až čtyřikrát. Nabídneme jim tak komplexnější vhled do problematiky a třeba i možnost poznat osobně při debatě Roma, který jim pomůže při osobním setkání pracovat s jejich předsudky a stereotypy.

Cílem let 2014-2018 bude také zaměření na lepší přístupnost muzea a expozice pro sociálně znevýhodněné. Nebude se jednat pouze o socio-ekonomicky znevýhodněné děti, ale rádi bychom se zaměřili například na návštěvníky s fyzickým handicapem (i ten sociální je handicap v pravém smyslu slova), konkrétně pak na neslyšícího návštěvníka. Budeme spolupracovat s lidmi, kteří se problematikou zabývají a cílem je pro nás více „otevřené“ muzeum. V této oblasti se zaměříme také na větší zpřístupnění muzea pro návštěvnícké skupiny, které nemohou naše muzeum fyzicky navštívit. Vytvoříme variantu programu, která by byla vhodná například pro seniory či jinak znevýhodněné skupiny. S programem tak vyjdeme z muzea ven a nabídneme jej třeba pečovatelským domům či domovům seniorů. V případě úspěchu je reálné oslovení i jiných institucí tohoto a podobného typu.

Cílem pro roky 2014-2018 bude usilovat o vytvoření na půdě muzea fungujícího celostátního **Centra pro vzdělávání o romských dějinách a kultuře**. Hlavním úkolem centra bude předávat prostřednictvím poskytovaných služeb, přednášek a workshopů základní informace spojené s romskou historií, kulturou i současností, ale také metodiku jejich využívání a předávání. MRK bude usilovat o získání akreditace MŠMT pro centrum.

2.5.4 Kurzy romštiny

V letech 2014-2018 bude MRK pokračovat jak v pořádání kurzů určených veřejnosti (budou probíhat v MRK), tak v podpoře práce s romštinou u dětí v ZŠ.

2.6 Sociálně-edukační činnost

V oblasti doučování a volnočasových aktivit se budeme v následujícím období věnovat především snaze o profesionalizaci doučování a to jak obsahem tak personálně.

2.6.1 Individuální doučování

Vzhledem k tomu, že většinu dětí doučují dobrovolníci, kteří neprocházejí výběrovými řízeními, je naším cílem pro roky 2014-2018 jim poskytnout další vzdělávání v oblasti doučování, které by jim pomohlo se zlepšit po didaktické a metodické stránce vyučování.

Cílem let 2014-2018 je soustředit se na zintenzivnění kontaktu se školami a především učiteli, kteří vyučují děti docházející na doučování v muzeu. Snahou bude navázat kontakt natolik úzce, abychom mohli proaktivně pracovat na docházce dětí do školy a reagovat pružně na potřeby dětí týkající se nedostatků v aktuálně probírané látce. Děti

nebudeme motivovat pouze výslednými známkami, ale především jejich progresem. Nebudeme tedy monitorovat pouze výsledné známky, ale především zlepšení dětí (o kolik méně bylo absentovaných hodin, o kolik stupňů se zlepšil prospěch).

2.6.2 Dětský muzejní volnočasový klub

Cílem let 2014-2018 je zvýšit úroveň vedení kroužků za pomoci financí, které jsme obdrželi jako cenu za naši činnost od Nadace Erste. S vybranými kandidáty, kteří budou úspěšní ve výběrovém řízení, uzavřeme smlouvu na dohodu o provedení práce. Vedoucí kroužků tak budou zodpovědní za obsah kroužků, jejich profesionální vedení i pravidelnou docházku dětí, která se pak stává výchozím bodem pro pozvánky na výlety a tábor.

Nabídku kroužků též plánujeme udělat co nejatraktivnější, aby bylo pro děti prestiží moci tyto kroužky navštěvovat. Důraz budeme klást na dramatický kroužek vedený profesionálním režisérem, fotbal vedený zkušeným fotbalistou – trenérem a velmi atraktivní je též pro děti výtvarná výchova a moderní tanec.

Dalším cílem pro roky 2014-2018 je zintenzivnit naši interakci s dětmi pomocí neformálního vzdělávání na vícedenních akcích. Z našich zkušeností vyplývá, že čím je kontakt mezi pracovníky lektorského úseku a dětmi užší, tím lépe jsou děti motivovány k sebezdokonalování a vzdělávání. Proto chceme v dalším období více jezdit s dětmi na víkendové akce mimo sociálně vyloučenou lokalitu, a to alespoň třikrát ročně.

Dalším cílem let 2014-2018 je, aby kroužky navštěvovaly romské i české děti. Tento cíl vidíme jako jeden z nejobtížnějších, ale také jako jeden z nejdůležitějších, neboť řada dětí nemá vůbec v reálném životě možnost se potkávat či přátelit s vrstevníky z majority. Tento moment však považujeme za stěžejní v procesu plnohodnotné integrace romských dětí do majoritní společnosti. Na podobný cíl byla zaměřena část projektu „Změň svoji budoucnost“, při níž se část dětí docházejících na doučování do muzea zúčastnila běžného tábora, kde měla možnost se seznámit a přátelit s českými dětmi jejich věku.

2.7 Další činnost

2.7.1 Vydavatelská činnost

Cílem let 2014-2018 je pokračovat v prezentaci sbírkových fondů MRK pomocí **katalogů sbírek**. Formou elektronické knihy budou vydány nové dosud nepublikované fondy:

- vybavení romského interiéru a dokumentace typů romských obydlí
- ohlasů kultury Romů v kultuře majoritní
- fond výtvarného umění, část věnovaná neromským autorům

Již prezentovaná část sbírky bude aktualizována a rovněž zpřístupněna elektronickou formou:

- fond výtvarného umění bude doplněn o sbírkové předměty získané od roku 2006
- fond textilu a fond šperku a cenin bude doplněn o sbírkové předměty získané od roku 2007
- fond tradičních řemesel, profesí a zaměstnání bude doplněn o sbírkové předměty získané od roku 2008

Databáze **bibliografie romistické literatury** zpracovaná historikem Ctiborem Nečasem a publikovaná v roce 2012 jako elektronická kniha bude v průběhu let 2014-2017 knihovnicí MRK doplňována o nové tituly a po aktualizaci vydána v druhém vydání.

Muzeum bude nadále každoročně v elektronické podobě vydávat **výroční zprávu**, kterou bude zveřejňovat na svých webových stránkách.

Cílem let 2014-2018 je začít v tomto období vydávat čistě **odborné periodikum** zaměřené na romskou tematiku (viz kapitola 2.1.3). Periodikum bude usilovat o zařazení mezi recenzované.

Periodikum bude vycházet v elektronické podobě, v omezeném nákladu také v podobě tištěné. Za obsah periodika bude odpovídat jeho redakční rada.

2.7.2 Péče o pietní místa

Cílem let 2014-2018 je udržet úroveň a četnost konání pietních shromáždění připomínajících romský holocaust a s tím spojenou kvalitu péče o pietní místa. Muzeum romské kultury se v současné době stará o dvě pietní místa spojená s romským holocaustem.

Statutární zástupce muzea bude nadále člen Komise pro vybudování Památníku v Hodoníně u Kunštátu a pravidelně se bude zúčastňovat setkání pořádaných MŠMT a NPMK.

Muzeum bude nadále spolupracovat s NPMK při tvorbě a náplni budoucí expozice Památníku holocaustu v Hodoníně u Kunštátu, dále je předpokládána spolupráce ve věci přímo lektorské činnosti a vzdělávání na místě-například jsem schopni a připraveni zajistit školení pro lektory, jejich metodické vedení atd.

2.7.3 Spolupráce s tuzemskými organizacemi

Cílem muzea pro roky 2014-2018 je nadále udržovat a rozvíjet spolupráci se všemi typy institucí, které mají spojitost s jeho činností. Muzeum se bude více soustředit na spolupráci v rámci paměťových a vzdělávacích institucí zřizovaných státem, potažmo MK (např. Moravskou galerií, Moravskou zemskou knihovnou apod.)

2.7.4 Spolupráce se zahraničními organizacemi

V letech 2014-2018 bude muzeum nadále spolupracovat s organizacemi uvedenými v kapitole 1.7.4. V roce 2013 byla vytvořena smlouva o spolupráci s Etnografickým muzeem v Simferopoli (Ukrajina, Autonomní republika Krym).

V letech 2014-2018 naváže muzeum spolupráci se srbským Muzej Romske Kulture (Romano Kulturako Kher).

Ve věci realizace systematického zpracování vědecké pozůstalosti M. Hübschmannové (viz knihovna) naváže MRK na základě předběžné domluvy intenzivní spolupráci s Phonogrammarchiv ve Vídni.

2.8 Ekonomicko-hospodářská činnost

Muzeum bude v letech 2014-2018 nadále usilovat o převod budovy do majetku státu. Jakmile bude převod budovy uskutečněn a budova, ke které muzeum získá právo hospodaření, bude ve vlastnictví státu, lze realizovat některé investiční akce související s touto budovou.

Bude se jednat o následující investice:

- zadání vypracování studie vnější únikové cesty z jednotlivých podlaží muzea do dvorního traktu
- zadání vypracování studie na zhotovení tepelných izolací a klimatizace v kancelářích a společných prostorách v nejvyšší části budovy (v podkroví);
- zadání vypracování studie na zhotovení izolace proti vlhkosti a zatékání v suterénní části muzea;
- obnova štítové malby (fresky) a nátěru venkovní omítky

Studie, kromě návrhu architektonického řešení, poslouží také k odhadu finančních částek. Bude doplněno jako dodatek (aktualizace) koncepce.

V roce 2014 musí MRK pořídit následující investici, která nebude zhodnocením majetku:

- nový server pro počítačovou síť MRK

Po personální stránce je cílem muzea v letech 2014-2018 získat do svých řad co nejvíce romských odborníků, především absolventů oboru romistika.

3. Termíny a metody dosažení cílů organizace pro roky 2014-2018

3.1 Sbírkotvorná činnost

3.1.1 Evidence sbírkových předmětů

I. stupeň evidence

Termíny a způsob evidování v chronologické evidenci budou nadále v souladu s platnými zákony. Za řádné plnění plánu zodpovídá vedoucí Sbírkového oddělení.

Termíny hlášení přírůstkových čísel do CES

Rok	přírůstková čísla
2014	2013
2015	2014
2016	2015
2017	2016
2018	2017

II. stupeň evidence

Termíny a způsob evidování v systematické evidenci budou nadále v souladu s platnými zákony. Za řádné plnění plánu zodpovídá vedoucí Sbírkového oddělení.

Termíny hlášení inventárních čísel do CES a tisku inventárních karet

Rok	inventární čísla	tisk karet za rok
2014	2010, 1997	2009, 1998, 1999
2015	2011, 1996	2010, 1997
2016	2012, 1995	2011, 1996
2017	2013, 1994	2012, 1995
2018	2014, 1993	2003, 1994

Nesbírkové kolekce

Za tvorbu, evidenci a ukládání předmětů nesbírkových kolekcí zodpovídají jednotliví pracovníci Sbírkového oddělení. V průběhu roku 2014 budou všechny předměty nesbírkových kolekcí digitální povahy uloženy na společné diskové pole muzea.

3.1.2 Zacházení se sbírkovými předměty

Uložení sbírkových předmětů

Úprava sklepních prostor (depozitář B1, B2) proběhne následně po vyřešení majetkových poměrů budovy MRK, a to z rozpočtu běžného příspěvku zřizovatele nebo fondu reprodukce v kombinaci se žádostí o grant z projektu ISO MK ČR.

2014 – dovybavení depozitáře fotodokumentace (B7) relevantním policovým systémem z grantu z projektu ISO D MK ČR.

Ošetření sbírkových předmětů

Digitalizace jednotlivých sbírkových předmětů bude také v letech 2014-2018 probíhat dle aktuálních požadavků jednotlivých kurátorů a s ohledem na celkový stav sbírkových předmětů. Digitalizace za pomoci externí spolupráce probíhá bezplatně, s ohledem na možnosti externě spolupracující instituce (Centrum Malach Matematicko-fyzikální fakulty UK). Metody digitalizace budou korespondovat s pokyny a postupy Odboru hospodářské správy a informatiky MK ČR. Za součinnost digitalizace sbírky MRK s Odborem hospodářské správy a informatiky MKČR zodpovídá vedoucí Sbírkového oddělení.

Nutnost konzervovat sbírky je průběžná, financovaná bude z běžného rozpočtu a žádostí o účelově orientované granty ISO MK ČR.

Zpřístupnění sbírkových předmětů

Zpřístupnění sbírkových předmětů budou nadále v souladu s platnými zákony a vnitřními předpisy MRK zajišťovat pracovníci Sbírkového oddělení. Jednotliví badatelé mají možnost studovat sbírkové fondy i nesebírkové kolekce po domluvě s kurátory fondů, badatelská doba je omezena pouze vzájemnou dohodou.

Výpůjčky a zápůjčky sbírkových předmětů

Cílem pro roky 2014-2018 je pokračovat v zavedených standardech v souladu s s platnými vnitřními směrnici MRK, aktuálními zákony, vyhláškami a metodickými pokyny MK.

Inventura sbírky

Do r. 2018 bude provedena opětovná kompletní inventarizace sbírky dle rozpisu Sbírkového oddělení. Za plnění plánu inventur zodpovídají jednotliví kurátoři a vedoucí Sbírkového oddělení.

Plán inventarizace

Rok 2014: Fond videodokumentace, Fond audiodokumentace, Fond sebedokumentace

Rok 2015: Fond šperku a cenin, Fond písemného materiálu

Rok 2016: Fond ohlasů, Fond dokumentace typů romských obydlí

Rok 2017: Fond textilu, Fond plakátu, fond fotodokumentace, Fond dokumentace vybavení romského interiéru

Rok 2018: Fond výtvarného umění, Fond tradičních řemesel, profesí a zaměstnání

3.1.3 Výzkumná a vědecká činnost

Pracovníci Muzea romské kultury uspořádají alespoň jednu vícedenní výzkumnou cestu každý rok.

Dokumentace Romů jako světového etnika s důrazem na systematickou dokumentaci zahraničních romských subetnických skupin bude zajištěna z rozpočtu běžného příspěvku zřizovatele. Výstupem bude nejen terénní výzkum, ale především akvizice nových sbírkových předmětů. Výzkumnou činnost bude nadále zajišťovat Sbírkové oddělení a romista.

V závislosti na získání finančních prostředků by měly být v průběhu let 2014-2018 uskutečněny cesty do některých z těchto zemí:

- Slovensko, Maďarsko, Polsko

- Belgie, Francie, Španělsko
- Rumunsko, Makedonie, Bulharsko
- Rusko, Ukrajina, Moldavsko, Arménie

Výzkum a dokumentace romské kultury, historie i současnosti na území dnešní České republiky bude probíhat v závislosti na finančních možnostech a potřebnosti daných témat:

- kultura zaniklé skupiny českých a moravských Romů, předválečná situace a příbuzenské vztahy
- holocaust Romů bývalého Československa
- poválečné přesídlování slovenských Romů na území Čech a Moravy výzkum poválečné historie Romů a migrace ze Slovenska do Čech
- tradiční řemesla, profese a zaměstnání a jejich současné modifikace
- výtvarný projev Romů
- hudební projev Romů
- literární tvorba Romů
- identity jednotlivých subetnických skupin Romů žijících na našem území a jejich vzájemné vztahy (identitní okruhy)

Vědeckou činnost budou nadále zajišťovat odborní pracovníci.

Pro vznik Institutu romistických studií a vydávání odborného romistického periodika bude muzeum hledat oporu především v evropských fondech a zdrojích.

3.2 Výstavní činnost

3.2.1 Stálá expozice

Za provedení hlavního cíle modernizovat a zkvalitňovat služby pro veřejnost zodpovídají pracovníci Oddělení vztahů s veřejností, Sbírkového oddělení a romista.

Harmonogram modernizace a zkvalitnění služeb

2014 – rozšíření jazykových mutací v audioguidech o romštinu (relevantní pasáže či ukázky zejména v dialektu severocentrální skupiny), francouzštinu

2014 – úprava textů a náplně vitrín v 5. sále (historická část)

2015 – nejpozději do konce roku rozšíření aplikace do dotykového PC ve stálé expozici o rozšiřující texty k 1. – 6. sálu

2015 – úprava elektroinstalace 1. – 6. sál

2016 – úprava 6. sálu (podlahová krytina, audiovizuální prvky)

2017 – úprava 4. sálu (podlahová krytina, vitríny)

3.2.2 Přejícné výstavy

Přejícné výstavy autorské po stránce obsahové i organizační a přejícné výstavy půjčené od jiných institucí zajišťují pracovníci Sbírkového oddělení a další odborní pracovníci MRK Finančně budou hrazeny z běžného příspěvku případně doplněného ze zdrojů úspěšných žádostí o granty (MK ČR, International Visegrad Fund, Statutární město Brno aj.).

Harmonogram autorských výstav:

2014 – Romové a sport

Retrospektivní výstava výtvarníka Rudolfa Dzurka

2015 – Romové ve filmu

3.2.3 Putovní výstavy

Přechodné výstavy po stránce obsahové i organizační zajišťují pracovníci Sbírkového oddělení. Finančně budou hrazeny z běžného příspěvku případně doplněného ze zdrojů úspěšných žádostí o granty (MK ČR, International Visegrad Fund, Statutární město Brno aj.).

3.3 Činnost knihovny

Realizace vytyčených plánů a cílů je závislá na úspěšném získání financí na doplnění potřebné techniky pro digitalizaci pracoviště a též (v případě zpracovávání písemné pozůstalosti M. Hübschmannové) pokrytí osobních nákladů na kvalifikované (tj. v oboru romistika) externí spolehlivé spolupracovníky. Již v roce 2013 se budeme ucházet o granty v programech VISK MKČR, pomocí kterých bychom zajistili vhodnější technické vybavení pracoviště pro digitalizaci písemného materiálu a získali potenciál pro potřebnou intenzivnější spolupráci (již výše zmíněný Seminář romistiky FFUK, dále Phonogramm Archiv Vídeň a Moravská zemská knihovna) s odbornými pracovišti a jejich experty.

3.4 Marketing, fundraising, sponzoring

3.4.1 Marketing

Návštěvnost

Prostřednictvím intenzivnější propagace (viz kapitola 2.4.1) bude v následujícím období osloveno více potenciálních návštěvníků muzea. Předpokládáme, že bude nadále stoupat počet zahraničních individuálních návštěvníků (vlivem aktuální diskuze o „romských tématech“ v zahraničí a také vlivem atraktivity, kterou romská kultura a historie nyní požívá). MRK se proto v budoucnosti zaměří na obě vyjmenované skupiny návštěvníků. Zahraniční návštěvníci budou oslovováni prostřednictvím portálů z oblasti cestovního ruchu (mainstreamové jakými je např. www.czech.cz i blogy pro individuální cestovatele). Od ledna 2014 budou pro tyto návštěvníky ve stálé expozici k dispozici audioguidy v anglické a německé mutaci.

Návštěvníci z řad české neromské veřejnosti budou oslovováni dosud využívanými mediálními prostředky. Většina z těchto návštěvníků již muzeum v minulosti navštívila. K opětovné návštěvě je přiměje atraktivní program muzea.

Propagace

V současné době je propagace MRK zajišťována jednou osobou (Vedoucí Oddělení vztahů s veřejností). Mezi její pracovní náplň spadá rovněž fundraising, kompletní návštěvnícký servis muzea, vedení lektorského úseku a péče o doprovodný program muzea. Různorodost vyjmenovaných aktivit a jejich časová náročnost neumožňuje pravidelně a efektivně využívat všechny marketingové nástroje.

Všechny vytyčené cíle kladou nároky na navýšení finančních prostředků na propagaci muzea. Má-li dojít k naplnění vytyčených cílů, je nutné zajistit personální i finanční prostředky ze sekundárních zdrojů.

3.4.2 Fundraising

MRK zajistí, aby mělo přehled o možnostech sekundárního financování (navázání spolupráce s informačními weby o možnostech podávání grantů u českých a zahraničních nadací a jiných institucí poskytujících granty). Tyto řešerše již probíhají prostřednictvím webových stránek www.institutumeni.cz, www.neziskovky.cz, www.dotaceonline.cz. Zaměstnanci MRK zodpovědní za fundraising se budou účastnit seminářů a konferencí týkajících se budoucích grantových možností.

Během roku 2014 dojde k podání žádosti o projektu prostřednictvím Norských fondů zaměřené na úpravu a modernizaci stálé expozice. Nově budou řešeršovány možnosti čerpání dotací z Evropské unie pro období 2014-2020 (tzv. 8. rámcový program). V roce 2013 byl ukončen projekt financovaný z Visegradského fondu. MRK může v následujícím období na tuto spolupráci navázat a zažádat opět o podporu (tzv. strategický grant). Cílem je zjistit možnosti nových zdrojů, především zahraničních (Nizozemsko, Německo, USA, Rada Evropy). Nadále budou podávány granty na Magistrát města Brna, Jihomoravský kraj, MK ČR aj.).

3.4.3 Sponzoring

V následujících letech se i nadále bude MRK snažit oslovovat stávající i potenciální nové sponzory. Sponzoři však budou vyhledáváni rovněž v souvislosti s jednorázovými projekty, výzkumnou činností, výstavami či propagací muzea. Zaměřit se nově na sponzory z řad romské střední a případně vyšší třídy.

3.4.4 Akce pro veřejnost

Za program akcí pro veřejnost odpovídá Oddělení vztahů s veřejností v úzké spolupráci se Sbírkovým oddělením. Pořádání akcí pro veřejnost bude finančně zajištěno z běžného rozpočtu za podpory získávání grantů. Jednorázové akce pro veřejnost konané na základě poptávky a aktuálních možností budou zajišťovány finančně ze strany organizátora akce. V případě jednorázových akcí, které neorganizuje muzeum, bude finanční stránka akcí zabezpečována hlavním organizátorem akcí.

3.5 Vzdělávací a lektorská činnost

Za rozšíření nabídky lektorských programů zodpovídají pracovníci lektorského úseku Oddělení vztahů s veřejností za spolupráce s odbornými pracovníky muzea. Rozšíření stávajících programů a vytváření programů nových bude záviset na aktuální poptávce a celkové společenské situaci.

Pro navázání užší spolupráce se školami vytvoří lektorský úsek akce atraktivní pro učitele a ředitele škol. Vytvoří systém „permanetek“, které umožní školám navštěvovat například programy 2 + 1 zdarma – 2 programy žáci navštíví klasicky s placením vstupného a jeden k tomu dostanou zdarma. Na každé dílně vytvoří lektori společně

s žáky či studenty a eventuálně pedagogy myšlenkovou mapu, která bude vždy navazovat na mapu další lekce. Pro třídu tak vznikne samostatný didaktický materiál, který si mohou odnést do školy a například dát na nástěnku či s ním následně pracovat.

Pro základní a střední nabídne muzeum akce, kdy některý z měsíců bude vstup zdarma, což podpoří jejich prvotní zájem, na který lze následně navázat dalšími formami spolupráce a nabídek.

Lektorský úsek Oddělení vztahů s veřejností bude za spolupráce odborníků pracovat na zpřístupnění muzea pro neslyšící návštěvníky – mezi konkrétní kroky bude patřit vytvoření zprávy ve znakovém jazyce, která bude umístěna v průběhu roku 2014 na web muzea a na recepci muzea. Do roku 2017 je plánováno vytvoření „videoguidů pro neslyšící“ ve znakovém jazyce. Tento krok vyžaduje zakoupení příslušné techniky a najmutí tlumočnicka, který natočí průvodce ve znakovém jazyce. Na tyto výdaje nemá muzeum primárně prostředky, ale je možné je získat z grantů, které vypisuje Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Pro skupiny obyvatel, kteří nemohou přijít přímo do budovy muzea (senioři v domovech důchodců, stacionářích atp.), bude do roku 2016 vytvořen podobný průvodce, jehož bude možné sledovat pomocí nové informační techniky (iPad apod.).

3.5.4 Kurzy romštiny

Finanční zabezpečení obou záměrů je podmíněno možností žádat o dotace. Jedna se zejména o programy vypisované pravidelně MŠMT (*Program podpora vzdělávání příslušníků národnostních menšin*). Zároveň budeme požadovat vstřícnost v budoucích **programech Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků vypsaných Úřadem vlády**, kde v současné době nemůže být státní přísp. organizace žadatelem – v této souvislosti je zřejmě potřeba požadovat na Úřadu vlády o přehodnocení tohoto stavu.

Zabezpečení podávání žádostí a realizace kurzů romštiny pro veřejnost spadá do kompetence knihovnice-romistky (resp. jiného jazykově a zároveň odborně kompetentního zaměstnance), která sleduje aktuální dotační programy a současně i možnosti personálního obsazení pozice lektora (jichž je setrvale nedostatek). Pro období 2014-2018 plánujeme otevřít (v závislosti na poptávce veřejnosti) alespoň jeden kurz romštiny pro veřejnost ročně.

Pokud jde o podporu pilotní práce s romštinou na ZŠ, zde hodláme kontinuálně a maximálně podporovat iniciativu Rady Evropy, realizovanou v projektu QUALIROM, skrze Seminář romistiky FFUK, jemuž hodláme být v jeho projektových záměrech zejména v lokalitě Brno partnery.

3.6 Sociálně-edukační činnost

3.6.1 Individuální doučování

Individuální doučování zajišťují v muzeu především dobrovolníci z řad studentů, ale i pedagogů apod. Jejich práci organizuje pedagog volného času muzea. Řada dobrovolníků je před tím, než začne pracovat s romskými dětmi, ovlivněna stereotypními představami o Romech. Vždy na začátku školního roku jim proto lektorský úsek Oddělení vztahů s veřejností ve spolupráci se Sbírkovým oddělením poskytne interaktivní kurz pracující

s předsudky vůči Romům a vysvětlující specifika romské kultury, historie, ale i komunikace s Romy. Pro dobrovolníky budou pořádána pravidelná setkání, kde si budou moci vzájemně sdělovat zkušenosti a poskytnou nám zpětnou vazbu na organizaci doučování. Pedagog volného času bude pravidelně poskytovat dobrovolníkům supervize ve spolupráci s některým z odborníků, kteří se danou problematikou zabývají. Na financování vzdělávání dobrovolníků budou použity peníze z ceny od Nadace Erste. Pro zlepšení v oblasti zlepšení komunikace s učiteli doučovaných dětí budeme pravidelně udržovat kontakt s pedagogy. Podporu na individuální doučování a desegregaci romských dětí v českém vzdělávacím systému bude muzeum hledat prostřednictvím grantů a dotací domácích i zahraničních poskytovatelů.

3.6.2 Dětský muzejní volnočasový klub

Stejně profesně vzdělávací zázemí, jako je nastíněno u dobrovolníků v rámci individuálního doučování, bude zajišťovat lektorský úsek také pro vedoucí volnočasových kroužků. Organizaci Dětského muzejního klubu zajišťuje speciální pedagog (lektor) muzea.

Pracovníci lektorského úseku zajišťují také další volnočasové aktivity pro děti docházející na doučování a do klubu, jako např. výlety, letní tábory, návštěvy kulturních institucí apod. Tyto aktivity budou organizovány na základě aktuální nabídky. Návštěvnost ze strany českých dětí se bude lektorský úsek snažit dosáhnout tím, že bude kroužky propagovat v širší veřejnosti například přes webové stránky a facebook muzea.

3.7 Další činnost

3.7.1 Vydavatelská činnost

Sbírka muzea bude prezentována vydáním **katalogů sbírkových fondů**, za jejichž obsah a formu budou odpovídat jednotliví kurátoři sbírkových fondů. Formou elektronické knihy budou vydány nové dosud nepublikované fondy:

- 2015 vybavení romského interiéru a dokumentace typů romských obydlí
- 2017 ohlasů kultury Romů v kultuře majoritní

Již prezentovaná část sbírky bude aktualizována a rovněž zpřístupněna elektronickou formou:

- 2016 fond výtvarného umění bude doplněn o sbírkové předměty získané od roku 2006
- 2018 fond textilu a fond šperku a cenin bude doplněn o sbírkové předměty získané od roku 2007

Databáze **bibliografie romistické literatury** publikovaná jako elektronická kniha v roce 2012 bude v průběhu let 2014-2017 knihovnicí MRK doplňována o nové tituly a po aktualizaci v roce vydána v druhém vydání.

Muzeum bude nadále každoročně v elektronické podobě vydávat **výroční zprávu**, kterou bude zveřejňovat na svých webových stránkách. Za obsah a formu výroční zprávy odpovídá ředitel muzea.

V průběhu let 2014-2018 je plánováno vyvinout úsilí za možnost vydávání čistě **odborného periodika** zaměřeného na romistická studia. První číslo periodika vyjde v roce 2014. Periodikum bude usilovat o zařazení mezi recenzované. Periodikum bude vycházet 1x ročně v elektronické podobě, v omezeném nákladu také v podobě tištěné. Za

obsah periodika bude odpovídat jeho redakční rada. Za organizační stránku odpovídá ředitel muzea.

3.7.2 Péče o pietní místa

Za organizaci a úroveň pietních shromáždění připomínajících romský holocaust zodpovídá Oddělení vztahů s veřejností v součinnosti se Sbírkovým oddělením. Okolí pietních míst v Hodoníně u Kunštátu a v Černovicích bude nadále udržováno ve stavu odpovídajícím důstojnosti míst. Za údržbu těchto míst odpovídá správce budovy muzea.

Statutární zástupce muzea bude nadále člen Komise pro vybudování Památníku v Hodoníně u Kunštátu a pravidelně se bude zúčastňovat setkání pořádaných MŠMT a NPMK, až do vybudování památníku a ukončení existence komise.

Spolupráci s NPMK při tvorbě a náplni budoucí expozice Památníku holocaustu v Hodoníně u Kunštátu bude zajišťovat Sbírkové oddělení muzea.

3.7.3 Spolupráce s tuzemskými organizacemi

Získávání kontaktů na možné spolupracující organizace a instituce bude zajišťovat Oddělení vztahů s veřejností a Sbírkové oddělení.

3.7.4 Spolupráce se zahraničními organizacemi

Komunikaci o spolupráci se zahraničními organizacemi zajišťují všichni odborní pracovníci muzea.

3.8 Ekonomicko-hospodářská činnost

Převod budovy závisí na jednání mezi Ministerstvem financí, MK a Magistrátem města Brna.

Pořízení nového serveru proběhne v souladu s platnými zákony o veřejných zakázkách. Zajišťuje jej externí správce počítačové sítě ve spolupráci s ekonomickým oddělením.